

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

**dokonanej w dniach 21 - 22 czerwca 2014 r.
na kierunku *zarządzanie* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych
realizowanych na poziomie studiów pierwszego stopnia
o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Społeczno-Ekonomicznym
Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA

- prof. dr hab. Marek Lisiński – członek PKA

- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny

- Adrian Dulęba – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacja o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Społeczno-Ekonomicznym Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu na kierunku *zarządzanie* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci.

Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2004 i zakończyła wydaniem oceny warunkowej (uchwała Nr 511/2004 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 23 czerwca 2004 r.). Ocena przedstawionej przez Rektora dokumentacji o podjętych działaniach naprawczych zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Nr 483/2005 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 22 września 2005 r.). Kolejna ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2011 i zakończyła również wydaniem oceny pozytywnej, jednakże ze skróconym okresem jej obowiązywania, tj. do roku akademickiego 2013/2014 w celu weryfikacji efektów podjętych przez Uczelnię działań naprawczych w stosunku do uchybień stwierdzonych podczas wizytacji roku 2011 (Uchwała Nr 26/8/2011 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 29 września 2011 r.).

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny, a także dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1).

Wyższa Szkoła Handlu i Usług w Poznaniu rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na kierunku *zarządzanie i marketing* na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej nr DNS-1-0145-284/1/TBM/97 z dnia 18 sierpnia 1997 r. nadającej uprawnienia do prowadzenia wyższych studiów zawodowych.

Strategia Uczelni została zatwierdzona – zgodnie z przepisami Statutu Uczelni – Uchwałą Senatu Nr 05/2012 z dnia 16 lutego 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu na lata 2012 - 2016. W dokumencie tym określona została również misja Uczelni.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu wraz z listami obecności w powyższej sprawie. W posiedzeniach oraz procedurze tworzenia tych dokumentów nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie, po pozytywnym zaopiniowaniu dokumentów przez Senat oraz skierowaniu przez Rektora Uczelni stosownego wniosku do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

W związku z tym, że Wyższa Szkoła Handlu i Usług jest Uczelnią jednowydziałową, jej jedyną podstawową jednostką organizacyjną jest Wydział Społeczno – Ekonomiczny, strategia Uczelni jest jednocześnie strategią tego Wydziału.

Należy w tym momencie również stwierdzić, że składnikami strategii Uczelni jest misja, która jak to wynika z poprzedniej konstatacji, jest misją zarówno Uczelni, jak i Wydziału.

Strategia WSHiU jest opracowaniem o zwartej strukturze, która odpowiada wszystkim podstawowym standardom przyjętym dla tego typu dokumentów w sektorze szkół wyższych. Obejmuje kolejno dwie części: misję oraz strategię WSHiU.

W misji Szkoła nawiązuje do swej specyfiki wynikającej z faktu, że jest to jedyna w Polsce Uczelnia niepubliczna założona przez samorządną organizację kupiecką. Kształci studentów z całej Polski, korzystając z tradycji i doświadczeń Założyciela - Wielkopolskiego Zrzeszenia Handlu i Usług. To w istotnym stopniu wyznacza jej misję.

Czerpiąc z ponad stu letniej tradycji kupieckich Wielkopolskiego Zrzeszenia Handlu i Usług, organizacji skupiającą małych i średnich przedsiębiorców z terenu Wielkopolski, której korzenie sięgają początków roku 1904, Uczelnia definiuje swą misję w duchu najlepszych wartości tej instytucji.

Istotę misji wyrażają słowa rzymskiego filozofa, pisarza i poety - Seneki Młodszego: „Non scholae, sed vitae discimus” (Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia). Mając to na względzie Uczelnia przykładą szczególną uwagę na praktyczny charakter studiów, tak, aby przekazywana studentom wiedza miała charakter praktyczny i odzwierciedlała aktualne potrzeby rynku pracy.

W swej działalności Uczelnia kieruje się zasadami wolności sumienia, wolności nauczania i badań naukowych. Pragnie przygotować absolwentów nie tylko do pracy w małych, średnich i większych przedsiębiorstwach, ale wpoić im ideały nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego, choćby po to, by umieli być gospodarzami w swych małych ojczyznach. Nie zapomina także o wyrównywaniu różnic społecznych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez przyciąganie w mury Uczelni studentów z obszarów o niższym standardzie edukacji i kultury społecznej. Przyczynia się to widocznego wkładu w rozwój cywilizacyjny kraju i jest istotnym elementem wychowania młodego pokolenia.

Oceniając tak określoną misję Uczelni należy jednoznacznie stwierdzić, że spełnia ona wszystkie wymagania merytoryczne, które narzuca ten szczególny powód jej funkcjonowania. Określa także podstawowe priorytety dotyczące realizowanych usług edukacyjnych, ich adresata oraz wartości, które Uczelnia zamierza respektować.

Strategia WSHiU zawiera charakterystykę szkoły, a w niej podstawy prawne funkcjonowania Uczelni i jej strukturę organizacyjną, analizę SWOT, cele strategiczne, wdrażanie strategii oraz wnioski.

Analiza i ocena budowy strategii Uczelni upoważnia do stwierdzenia, że obejmuje ona wszystkie podstawowe, z reguły przypisywane temu dokumentowi, składniki. Jest ona wewnętrznie spójna. Posiada opis aktualnego stanu WSHiU, który stanowi podstawę dla sporządzenia analizy SWOT. Wszystko to jest podstawą określenia celów strategicznych, konkretyzowanych celami operacyjnymi oraz działaniami. Jej immanentnym składnikiem są także wytyczne dotyczące wdrażania strategii oraz wnioski jednoznacznie eksponujące jej rolę jako narzędzia tworzenia przewagi konkurencyjnej na coraz trudniejszym rynku edukacyjnym.

Strategia Wyższa Szkoła Handlu i Usług konkretyzuje się do trzech wskazanych podstawowych obszarów jej działalności. Tworzą je kolejno: edukacja, badania naukowe oraz *zarządzanie* i współpraca. Każdy z nich jest uszczegółowiony celami strategicznymi, a te celami operacyjnymi i działaniami. Całość tworzy dendrogram celów wyznaczających przyszłą działalność WSHiU, która wpisuje się w misję Szkoły.

Najbardziej interesującym Zespół Oceniający jest pierwszy obszar działalności Uczelni. Obszar edukacji, który jest konkretyzowany poprzez wskazanie jednego celu strategicznego. Jest nim „rozszerzenie i uatrakcyjnienie oferty kształcenia oraz ciągle podnoszenie jego jakości i użyteczności na rynku pracy z uwzględnieniem kształcenia ustawicznego w różnych formach i stopniach”.

Ten cel strategiczny jest uszczegółowiony czterema celami operacyjnymi, a te kolejno działaniami, mającymi postać konkretnych zadań. Taki dendrogram celów dotyczących przedstawia się następująco:

1. Wysoka jakość kształcenia:

1.1. Wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji poprzez: unowocześnienie bazy dydaktycznej i środków przekazu wiedzy, doskonalenie systemu oceny jakości i efektywności kształcenia (hospitacja zajęć, elektroniczny system oceny modułów i przedmiotów oraz prowadzących zajęcia), rozszerzenie wymiany międzynarodowej, dającej wymierne efekty w zakresie kształcenia studentów i młodych pracowników, a także wymiany wizytujących profesorów,

2. Elastyczny system kształcenia:

2.1. Wykorzystanie ECTS do kształtowania własnej drogi kształcenia studentowi do rozszerzenia oferty kształcenia na bazie kierunków i specjalności pokrewnych,

2.2. Rozwój oferty kształcenia na odległość (e-learning, distance learning), jako częściowej alternatywy studiowania tradycyjnego na studiach niestacjonarnych, a w dalszej kolejności na stacjonarnych,

2.3. Wypracowanie systemu przenoszenia i uznawania zajęć dydaktycznych odbytych przez studentów na innych Uczelniach, a przede wszystkim na Uczelniach zagranicznych,

2.4. Wprowadzenie oferty podwójnego dyplomowania,

3. Poszerzenie i uatrakcyjnienie oferty kształcenia oraz systematyczne jej dostosowywanie do rynku pracy,

3.1. Dostosowanie nowych kierunków i specjalności studiów stosownie do zmian na rynku pracy i do prognozy potrzeb edukacyjnych (w tym przede wszystkim uruchomienie kształcenia na studiach II stopnia),

3.2. Pozyskiwanie środków UE na stworzenie możliwości bezpłatnych studiów,

3.3. Poszerzenie oferty kształcenia na wybranych kierunkach w języku angielskim,

3.4. Rozwijanie różnych form kontaktu z młodzieżą szkół gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych w celu zachęcenia jej do studiowania w WSHiU poprzez Uniwersytet I Wieku, tworzenie klas akademickich itp.,

3.5. Rozwijanie współpracy z organizacjami polonijnymi w celu pozyskiwania kandydatów na studia realizowane w języku polskim,

- 3.6. Rozwój studiów podyplomowych oraz innych form kształcenia ustawicznego, także we współpracy z innymi Uczelniami,
- 3.7. Wspieranie współpracy z organizacjami społecznymi i stowarzyszeniami w zakresie kształcenia ustawicznego
4. Aktywny udział studentów w życiu Uczelni oraz przygotowaniu zawodowym:
- 4.1. Wspieranie działalności studenckich kół naukowych,
- 4.2. Wspomaganie masowego i wyczynowego sportu studenckiego.

Analiza przyjętej przez Uczelnię koncepcji kształcenia dobrze wpisuje się w wymienione wyżej cele operacyjne i ich uszczegółowienie w postaci działań. Spójność tę można dostrzec analizując działania prowadzące do realizacji określonych zadań, które Uczelnia zamierza zrealizować, aby osiągnąć zakładane cele operacyjne oraz strategiczne.

Podsumowując można stwierdzić, że strategia WSHiU i zarazem strategia Wydziału Społeczno – Ekonomiczny jest dobrą podstawą dla ich rozwoju. Nawiązuje ona do misji oraz uszczegóławia przyjęte długofalowe zamierzenia wyrażając je w celach strategicznych, operacyjnych oraz działaniach.

Oceniając strategię Wyższej Szkoły Handlu i Usług i Wydziału Społeczno-Ekonomicznego w Poznaniu z punktu widzenia zawartej w niej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku *zarządzanie* należy stwierdzić jej zgodność zarówno z misją jak i celami wskazanymi w strategii Szkoły i Wydziału..

Opisana w Raporcie Samooceny koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie* potwierdza jego tożsamość. Wynika ona z przede wszystkim z charakteru założyciela Szkoły - Wielkopolskiego Zrzeszenia Handlu i Usług w Poznaniu, który prowadzi wieloletnią działalność gospodarczą w dziedzinie handlu i usług, a także przyjętych i opisanych w misji priorytetów i wartości.

Tożsamość kierunku *zarządzanie* sprowadza się do kształcenia w specjalnościach usługowych poprzez przekazanie studentom nie tylko określonej wiedzy i umiejętności zawodowych, ale również wyrobienie u nich zrozumienia znaczenia i świadomości kulturowania etosu zawodu kupieckiego.

Uczelnia deklaruje, że nadrzędnym celem kształcenia jest wykształcenia wysoko kwalifikowanych kadr w zawodach związanych ze sferą handlu i usług. Oznacza to wyposażenie absolwentów Uczelni w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do:

- samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej,
- współuczestniczenia w kształceniu nowej generacji kupców i usługodawców,
- poszanowania praw człowieka, demokracji, tolerancji i odpowiedzialności za dobro społeczeństwa, państwa i własnego miejsca pracy,
- umiejętność przystosowania się do zmieniających się warunków ekonomicznych, samodzielność i kreatywność,
- upowszechniania postępu organizacyjnego i technologicznego oraz promowanie wiedzy o regionie, w którym działa Uczelnia.

Wskazane wyżej cele konkretyzują się w treści przedmiotów nie tylko o charakterze ogólnym i kierunkowym dotyczących nauk o zarządzaniu, jako dyscypliny wiodącej oraz ekonomii i finansów jako dyscyplin wspomagających. Należy podkreślić bowiem udział przedmiotów specjalnościowych, które oferują wiedzę specjalistyczną, w strukturze kształcenia.

Analizując i oceniając stopień innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania należy zauważyć, że realizowana na Wydziale koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie* charakteryzuje się innowacyjnością oraz istotnym stopniem elastyczności. Wydział utrzymuje ścisły kontakt z praktyką gospodarczą, traktując to jako nieodzowny element kształcenia. Szybko reaguje on na zmieniające się potrzeby i wyzwania płynące z rynku pracy dostosowując do tego program kształcenia. W sferze działań

innowacyjnych lokuje się także organizacja interesujących praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach zrzeszonych Wielkopolskiego Zrzeszenia Handlu i Usług w Poznaniu.

Podsumowując można stwierdzić, że program kształcenia na kierunku *zarządzanie* charakteryzuje się innowacyjnością i elastycznością. Jest zgodny z nowatorskimi trendami w wyższym szkolnictwie zawodowym, szczególnie w sektorze handlu i usług.

1.2).

Koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie* powstała na skutek dyskusji, która objęła zarówno interesariuszy zewnętrznych, jak i wewnętrznych.

Współpraca z interesariuszami WSHiU rozpoczęła się w sierpniu 2010 r. Wówczas to Rektor Szkoły zwróciła się z „Listem otwartym” do pracodawców z propozycją nawiązania bliższej współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego przy określaniu modelu i programów kształcenia w Wyższej Szkole Handlu i Usług. Celem tej współpracy miało być jeszcze lepsze niż dotychczas dostosowane oferty kształcenia do aktualnych potrzeb rynku pracy oraz oczekiwań pracodawców. Na adres Uczelni napłynęło wiele sugestii i propozycji. Dotyczyły one, między innymi, zmiany treści w wykładanych przedmiotach, pełniejszego wykorzystania użytkowych narzędzi informatycznych czy wprowadzenia nowego przedmiotu. Wszystkie zaproponowane sugestie zostały uwzględnione w planach i programach studiów na kierunku *zarządzanie*.

Z analizy pozyskanych informacji wynika, (Zespołowi Oceniającemu udostępniono wykaz sprawozdań ze współpracy z praktyką gospodarczą za lata 2010 – 2011, 2011 – 2012 oraz 2012 – 2013), że współpraca z interesariuszami zewnętrznymi rozwijała się i obejmowała różnorodne przedsięwzięcia ukierunkowane na doskonalenie koncepcji kształcenia i jej pełniejsze ukierunkowanie na potrzeby otoczenia biznesowego.

Obecnie Uczelnia ściśle współpracuje z Wielkopolskim Zrzeszeniem Handlu i Usług w Poznaniu, Wielkopolskim Klubem Kapitałowym, Wielkopolskim Związkiem Pracodawców Lewiatan, Centrum Prawa Bankowego i Informacji. Z przedłożonych materiałów wynika również, że Uczelnia podjęła współpracę z Zespołami Szkół Średnich w Bolechowie, Rokitnicy i Szamotułach. Dotyczyła ona działalności edukacyjnej, sportowej, turystycznej i rekreacyjnej, a także z Poznańskim Stowarzyszeniem Aikido - Nisho w zakresie realizacji programu pilotażowego nauki języka japońskiego. W analizowanym okresie od 2010 roku do chwili obecnej, zidentyfikowano około ośmiu spotkań z interesariuszami zewnętrznymi. Należy podkreślić, na co zwracały uwagę władze Wydziału, że skutkiem tej współpracy są, między innymi, zaawansowane prace nad utworzeniem w Uczelni nowej specjalności „*zarządzanie w administracji*”.

Z powyżej analizy wynika, że z interesariuszami zewnętrznymi odbywają się spotkania merytoryczne. Należy jednak zauważyć, że nie mają one jeszcze w pełni sformalizowanego i systematycznego charakteru. Często informacje pozyskuje się poprzez kontakty nieformalne.

Drugim źródłem informacji o koncepcji kształcenia są opinie interesariuszy wewnętrznych, którymi są:

- władze Wydziału oraz nauczyciele akademicy,
- reprezentacja studentów w Radzie Wydziału,
- przedstawiciele samorządu studenckiego.

Zgodnie z art. 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 27 lipca 2005 roku, Senat Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu powinien składać się przynajmniej w 20% z przedstawicieli studentów. Lista ze składem Senatu, listy obecności, uchwały samorządu, wskazują, że w Senacie zasiada dwóch reprezentantów studentów. Co przy 16 osobach w składzie Senatu stanowi 12,5%. Przyczyną takiego stanu rzeczy nie jest brak zainteresowania studentów, a określenie za małej liczby mandatów przez Władze Uczelni. Potwierdził to zarówno Dziekan, jak i Samorząd studencki. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku Rady Wydziału, w której składzie Władze przewidziały tylko 10% studentów. Zgodnie z art. 67 ust.

4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 27 lipca 2005 roku, studenci powinni stanowić 20% tego gremium. Listy obecności wskazują na udział reprezentantów studentów w posiedzeniach. Zespół Oceniający zaleca niezwłoczne uzupełnienie składów senatu i rady wydziału o odpowiednią liczbę studentów. Samorząd opinie o planach i programach studiów formułuje w postaci pisemnych uchwał. Do wizytacji Samorząd nie zgłosił nigdy uwag dotyczących tych dokumentów, wszystkie opinie dotyczące planów i programów studiów były pozytywne. Przedstawiciele Samorządu w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym potwierdzili, że w ich opinii plany i programy są formułowane w sposób prawidłowy. Dotychczas nie rozważali sytuacji w której Samorząd mógłby wydać inną niż pozytywna opinię. Przedstawiciele studentów uczestniczą w pracach większości zespołów powołanych na Uczelni.

Drugim źródłem informacji o koncepcji kształcenia są opinie pracowników, jako interesariuszy wewnętrznych. Z dokumentacji przedłożonej przez władze Wydziału wynika, że w okresie ostatnich 3 lat organizowały one spotkania z pracownikami Uczelni poświęcone problemom doskonaleniu programu kształcenia. Ich aktywność można uznać za satysfakcjonującą.

Oceniając podejmowane na kierunku *zarządzanie* działania zmierzające do ustalenia koncepcji kształcenia przy wykorzystaniu opinii interesariuszy zewnętrznych, w tym celów i efektów kształcenia, oraz procesu ich dostosowywania do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych należy stwierdzić, że miały one charakter kompleksowy. Obejmowały zbiór istotnych, z punktu widzenia specyfiki Uczelni, podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego. Pewne uwagi można mieć, co do ich systematyczności. Brak było, bowiem w pełni udokumentowanych działań podejmowanych przez Wydział z przedstawicielami otoczenia biznesu. Troską władz Wydziału powinno być nadanie takim przedsięwzięciom sformalizowanego i systematycznego charakteru.

Podsumowując należy stwierdzić, że Wydział prowadzi działania dotyczące udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie*. Działania te są nie zawsze są sformalizowane. Udział interesariuszy zewnętrznych w określaniu celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju kierunku uznać należy za satysfakcjonujący. Wykorzystanie interesariuszy wewnętrznych, zwłaszcza studentów, z uwagi na ich merytoryczny udział, co stwierdzono powyżej, można ocenić pozytywnie. Kadra akademicka uczestniczy w budowaniu programowej koncepcji kształcenia.

W podsumowaniu należy podkreślić iż struktura organizacyjna Uczelni powinna zostać uporządkowana, a kompetencje poszczególnych organów jednoznacznie określone.

W poprzedniej wizytacji stwierdzono brak opracowanej strategii Uczelni. Uczelnia opracowała strategię rozwoju Uczelni, a więc dostosowała się do wymogów wskazanuch uprzednio.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego *ocena: w pełni*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1.1) Ocena misji i strategii rozwoju Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu z punktu widzenia wpisanej w niej koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie* wypada pozytywnie. Określone w strategii cele potwierdzają rangę, jaką Uczelnia zamierza przykładać w przyszłości do tej sfery kształcenia. Analiza i ocena koncepcji kształcenia pozwala na stwierdzenie, że kierunek ma wyraźnie określony swój charakter. Wynika on ze specyfiki założyciela - Wielkopolskiego Zrzeszenia Handlu i Usług w Poznaniu, który prowadzi wieloletnią działalność gospodarczą w dziedzinie handlu i usług, a także przyjętych i opisanych w misji priorytetów i wartości.

1.2) Wydział Społeczno – Ekonomiczny prowadzi na ogół sformalizowane i nie zawsze systematyczne, ale mające charakter kompleksowy działania dotyczące udziału interesariuszy zewnętrznych w tworzeniu koncepcji kształcenia. Ich udział w określaniu celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju kierunku uznać należy za zadowalający. Wykorzystanie studentów jako interesariuszy wewnętrznych ocenić można jako w pełni. Kadra akademicka uczestniczy w budowaniu programowej koncepcji kształcenia.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Senatu, w których uczestniczyli jego członkowie, w tym studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Senat.

Uchwałą nr 16B/2012 z dnia 18 września 2012 r. Senat przyjął i zatwierdził efekty kształcenia dla kierunków *zarządzanie i turystyka i rekreacja* na studiach pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim – zgodnie z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji.

Uchwałą nr 17/2012 z dnia 18 września 2012 r. Senat zatwierdził plany studiów i programy nauczania na prowadzonych w Uczelni kierunkach studiów, w tym dla ocenianego kierunku *zarządzanie*. Uchwałą nr 07/2013 z dnia 18 czerwca 2013 r. Senat zatwierdził plany i programy nauczania na ocenianym kierunku studiów na kolejny rok akademicki. *Zwraca się uwagę na fakt, iż uchwały powinny zawierać informacje dotyczące określenia w którym roku akademickim będą obowiązywały zatwierdzane plany studiów i programy nauczania.*

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu w czasie których były zatwierdzone zostały wymienione wyżej dokumenty. W posiedzeniach nie uczestniczyli interesariuszy zewnętrzni.

Kierunek *zarządzanie* prowadzony w Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych. **Efekty kształcenia zostały osadzone w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie wiodącej nauki o zarządzaniu i dyscyplinach uzupełniających ekonomia i finanse.** Przyporządkowanie to, w świetle analizy opisu efektów kształcenia można uznać za właściwe. Uczelnia określiła profil kształcenia jako ogólnoakademicki. Określono 19 efektów w zakresie wiedzy, 12 w zakresie umiejętności i 10 w zakresie kompetencji społecznych. Efekty te przyporządkowano wybranym (niemal wszystkim) efektom obszarowym z zakresu nauk społecznych, profilu ogólnoakademickiego, uwzględniając podział na efekty w zakresie: wiedzy umiejętności i kompetencji. Analiza opisu efektów kształcenia pozwala stwierdzić, iż wyznaczają one istotę kierunku, zarówno w zakresie wiedzy jak i umiejętności oraz kompetencji społecznych. Podkreślają zarządcze problemy, wskazują na umiejętność wykorzystania współczesnych metod analitycznych wspomaganych technologią IT. Uczelnia nie określiła efektów specjalnościowych, a jedynie kierunkowe i przedmiotowe. Zadaniem Zespołu oceniającego warto byłoby uwzględnić w efektach kształcenia specyfikę Uczelni ujętą zarówno w nazwie Uczelni, jak i misji akcentując odniesienie do problematyki handlu i usług. Opis efektów kierunkowych jest zgodny z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Sylwetka absolwenta kierunku *zarządzanie* dla wygasającego cyklu kształcenia jest zgodna ze standardami kształcenia.

Studenci ocenianego kierunku podczas spotkania z Zespołem Oceniającym nie potrafili wskazać typologii efektów kształcenia, ponieważ nie znali terminologii związanej z

Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Studenci nie znali także efektów sformułowanych dla wizytowanego kierunku.

Efekty przedmiotowe są powiązane z efektami kierunkowymi a w konsekwencji z obszarowymi efektami kształcenia, co wyraźnie wskazano w sylabusach. Efekty przedmiotowe rozwijają oraz uszczegóławiają efekty kierunkowe zachowując przy tym wymogi dyscyplin naukowych, z którymi są powiązane. Efekty przedmiotowe są zorientowane na problemy będące w kręgu obszaru nauk społecznych, zgodnie z wymogami dyscyplin naukowych z których te efekty się wywodzą. Macierz odniesień wskazuje na prawidłowe powiązania, przy czym efekt W -12 nie ma w tabeli odniesień wskazanych powiązań, które pokazano w sylabusie. Liczba efektów przedmiotowych jest niewielka, na ogół jest to pięć efektów, w tym dwa z zakresu wiedzy, dwa z umiejętności i jeden z kompetencji społecznych. Efekty te dobrze opisują zakres wymagań, ale niektóre efekty przedmiotowe warto rozwinąć bardziej szczegółowo.

Efekty przedmiotowe konkretyzują opis efektów kierunkowych co sprawia, że jest możliwość, poprzez osiągnięcie efektów przedmiotowych osiągnięcia efektów kierunkowych oraz przypisania im odpowiednich sposobów oceny. Z kolei możliwość osiągnięcia efektów przedmiotowych wspierana jest odwołaniem się do określonych dyscyplin naukowych oraz właściwie sformułowanych celów kształcenia w określonych modułach/przedmiotach. Praktyki zawodowe są elementem programu kształcenia i wspomagają realizację efektów kierunkowych. Opracowano regulamin praktyk zawodowych oraz cele praktyk. Opracowano kartę przedmiotu dla praktyk zawodowych, w tym efekty kształcenia oraz kryteria ich oceny. Efekty kształcenia dla praktyk zawodowych wspomagają realizację efektów kierunkowych: dwóch w zakresie wiedzy i czterech w zakresie umiejętności oraz czterech w zakresie kompetencji społecznych. Są to właściwe wskazania i pokazują przydatność i spójność praktyk zawodowych z efektami kształcenia na poziomie kierunku.

Podczas spotkania Zespołu Oceniającego ze studentami, udało się ustalić, że choć efekty uzyskiwane w części przedmiotów nie są spójne w ich opinii z efektami kierunkowymi, to ostateczny profil absolwenta spełnia ich oczekiwania.

Na stronie internetowej Uczelni nie ma kierunkowych efektów kształcenia. Nie ma również sylwetki absolwenta. Użytkownicy nie mają również dostępu przez Internet do sylabusów z przedmiotowymi efektami kształcenia. Karty przedmiotów są dostępne w formie papierowej w bibliotece i u prowadzących. Taki stan rzeczy ogranicza kandydatom możliwość poznania studiowanego kierunku. Utrudnia także studentom kontakt z sylabusami.

2.2).

Zarówno efekty kierunkowe, jak i przedmiotowe opisane są zrozumiałym językiem z zachowaniem terminologii właściwej dla Krajowych Ram Kwalifikacji. Opis Efektów przedmiotowych umożliwia dobór sposobów ich sprawdzenia.

Przedmiotowe efekty kształcenia są zdaniem studentów sformułowane w zrozumiałym sposób. Studenci informacje o efektach uzyskują na pierwszych zajęciach w semestrze. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym potwierdzili oni, że uzyskiwane efekty są ich zdaniem sprawdzalne.

2.3)

W sylabusach są opisane zasady weryfikacji efektów kształcenia na poziomie przedmiotu. Podano: formy oceny, treści kształcenia przyporządkowano do efektów, wskazano formę zajęć a następnie szczegółowe kryteria oceny na poszczególne stopnie: niedostateczny, dostateczny dobry i bardzo dobry. Niektóre sposoby weryfikacji efektów przedmiotowych wymagają dopracowania, jak np. Przedmiot Historia gospodarcza jako formę sprawdzenia realizacji efektów przedmiotowych uwzględnia dwa sposoby: prezentację multimedialną oraz zaliczenie przedmiotu. Zespół oceniający uważa iż podanie warunku weryfikacji efektów przedmiotowych jako zaliczenie przedmiotu jest zbyt ogólnym ujęciem.

Powinno być to bardziej precyzyjnie ujęte, że na przykład zaliczenie przedmiotu na podstawie: pracy zaliczeniowej w formie np. pytań problemowych, albo egzaminu ustnego i wówczas określone kryteria szczegółowe będą spójne z formą zaliczenia przedmiotu. Analiza sylabusów pozwala zauważyć iż w Uczelni na kierunku *zarządzanie* przewiduje się takie formy weryfikacji efektów kształcenia jak: sprawdziany pisemne, prezentacje multimedialne, projekty, egzaminy ustne i pisemne. Ocenę prac zaliczeniowych, projektowych czy egzaminacyjnych dokonuje nauczyciel akademicki prowadzący dany przedmiot w ramach którego te formy oceny są prowadzone. Ich zasadność nauczyciel akademicki przedstawia w czasie przedkładania sylabusu przedmiotowego Dziekanowi Wydziału. Oceny przyjętych rozwiązań dokonuje się także w oparciu o analizę protokołu egzaminacyjnego tego przedmiotu i analizę zarówno średniej ocen jak i ewentualną ilość ocen niedostatecznych, wskazujących na stopień uzyskanych efektów kształcenia. Ponadto szczegółową analizę sposobu realizacji efektów kształcenia i stopnia ich opanowania przedstawia prowadzący zajęcia w formie raportu, w którym wskazuje także potrzebę dokonania zmian w opisie efektów kształcenia, sposobie realizacji treści przedmiotowych lub formie oceny i weryfikacji. Weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych na praktyce zawodowej dokonuje Dziekan, który dokonuje również zaliczenia praktyki.

Weryfikacja końcowych efektów kształcenia określona jest w procesie dyplomowania. Zasady dyplomowania zostały zatwierdzone decyzją Rektora Uczelni z dnia 8. 10. 2010. Proces dyplomowania realizowany jest na seminarium dyplomowym, proseminarium i egzaminie dyplomowym. Celem proseminarium jest poszerzenie wiedzy z zakresu metodologii badawczej wspomagającej proces powstawania pracy. Celem seminarium dyplomowego jest opracowanie pracy dyplomowej przy określonym harmonogramie. Promotorem pracy może być nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy co najmniej doktora. Określono wymogi dla prac dyplomowych ustalając że ma ona mieć charakter badawczy. Praca podlega ocenie recenzenta i promotora. Egzamin dyplomowy ma formę ustną i składa się z dwóch pytań zadawanych przez promotora i recenzenta oraz trzeciego losowanego z zakresu wiedzy kierunkowej i specjalnościowej. Ponadto na egzaminie dyplomowym student prezentuje prace w postaci autoreferatu. Egzamin dyplomowy studentów studiujących na kierunku *zarządzanie* odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana. System sprawdzania końcowych efektów kształcenia (proces dyplomowania) obejmuje ocenę pracy studenta i wyniki egzaminu dyplomowego. Zasady oceny końcowej określa Regulamin Studiów. Przegląd losowo wybranych protokołów egzaminu dyplomowego potwierdza stosowanie zasad dyplomowania. Na ocenę końcową w 50% wpływa średnia arytmetyczna ocen z wszystkich egzaminów i zaliczeń występujących w toku studiów, wagę po 25% mają: średnia ocen z recenzji pracy dyplomowej, średnia z ocen z egzaminu dyplomowego. Ocena ostateczna z toku studiów umieszczana jest w jednym z pięciu przedziałów: do 3, 25 - dostateczny (3), od 3, 26 do 3, 75 - dostateczny plus (3, 5), od 3, 76 do 4, 25 - dobry (4), od 4, 26 do 4, 50 - dobry plus (4, 5), od 4,51 - bardzo dobry (5). Przyjęte rozwiązania dotyczące weryfikacji końcowych efektów kształcenia pozwalają uwzględnić przebieg całego procesu studiów.

Zgodnie z § 32 Regulaminu Studiów Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu, w Uczelni obowiązuje sześciostopniowa skala ocen. Najwyższą oceną jest 5.0, najniższą, i jedyną negatywną oceną jest 2.0. Karty przedmiotów zawierają bardzo szczegółowe zestawienie metod oceniania poszczególnych efektów kształcenia. Zestawienia te są z punktu widzenia studenta bardzo dobrze przygotowane. Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym system funkcjonujący w Uczelni jest przedstawiany przez nauczycieli akademickich na każdych pierwszych zajęciach w semestrze, studenci oceniają go jako przejrzysty i powszechnie dostępny.

Każdy przedmiot w sylabusach ma określone formy oceny każdego efektu. Sposoby weryfikacji są rozróżnione ze względu na charakter efektu. Jako katalog możliwych sposobów podano: kolokwia, praca pisemna, prezentacja multimedialna, projekt, zaliczenie ćwiczeń i zaliczenie przedmiotu- egzamin. I tak np. przedmiot Podstawy zarządzania ma dwa efekty z zakresu wiedzy, dwa z umiejętności i dwa z kompetencji. Każdy z tych efektów ma wskazaną formę oceny, a następnie kryteria dla każdej oceny od niedostatecznej do bardzo dobrej. Wymagania są ściśle związane z treściami kształcenia, Warto dokonać modyfikacji form oceny wprowadzając, np. przy zaliczeniu przedmiotów formę tego zaliczenia, określając ją, np. jako egzamin ustny, pisemny, pytania problemowe itp.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym mieli jednak trudności w określeniu trafności dopasowania sposobów weryfikacji z efektami. Nie korzystają na co dzień z sylabusów. Informacje podawane im przez prowadzących na początku semestru są ich zdaniem wystarczające.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. dyplomy, karty okresowych osiągnięć studenta prowadzona jest prawidłowo.

W suplementach do dyplomu wskazane jest:.

- W pkt. II - Informacje o dyplomie ust. 4 i 5 – Nazwa i status Uczelni – zastąpienie zapisu „Uczelnia niepubliczna” o „niepubliczna Uczelnia zawodowa” oraz „wpis do rejestru ministerialnego Uczelni niepublicznych” o „rejestr Uczelni niepublicznych i związków Uczelni niepublicznych”.

Przechowywanie efektów kształcenia.

W Wyższej Szkole Handlu i Prawa w Poznaniu obowiązuje Zarządzenie Rektora Nr 2/2008 z dnia 2 września 2008 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji Archiwalnej dla jednostek organizacyjnych Uczelni, w której określono zasady przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych oraz tryb przekazywania do Archiwum Uczelni oraz Zarządzenie Rektora Nr 07/2011 z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji Kancelaryjnej, której celem jest ustalenie zasad postępowania, mających zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych.

Efekty kształcenia (dokumentacja z egzaminów, sprawdzianów oraz innych prac studentów) są przechowywane u prowadzących zajęcia nauczycieli akademickich. *Wskazane jest określenie zasad archiwizowania dokumentacji potwierdzającej uzyskanie zakładanych efektów kształcenia oraz ustalenie okresu ich przechowywania.*

Jak wspomniano wymagania są precyzyjnie określone dla każdego przedmiotu w odniesieniu do każdej oceny: bdb dobrej dst i ndst. Analiza tych wymagań pozwala uznać, że są one określone zasadnie. Stopniowność wymagań dla oceny 2, 3, 4 5 jest przejrzysta. Np. dla przedmiotu Badania rynkowe i marketingowe dla oceny dst: Student potrafi poprawnie wyjaśnić istotę badań marketingowych oraz ich znaczenie w zarządzaniu przedsiębiorstwem, a dla oceny db - Student potrafi nie tylko poprawnie wyjaśnić istotę badań marketingowych ale i ich znaczenie w zarządzaniu przedsiębiorstwem, a także przedstawić istotę i funkcje systemu informacji marketingowej w przedsiębiorstwie

Zespół oceniający dokonał przeglądu tematyki prac dyplomowych. Tematyka prac dyplomowych na ogół jest zgodna z zakresem kierunku zarządzania. Zdarzają się przypadki prac silnie nawiązujących do dyscypliny ekonomia jak np. Formy przeciwdziałania bezrobociu w powiecie obornickim, Analiza budżetu miasta i gminy Swarzędz w latach 2008-2011 (ZO pragnie zauważyć, iż błędnie ujęto w tytule rozgraniczenie miasta i gminy, gdyż miasto też jest gminą miejską, a więc raczej chodziło o podział na gminy miejskie i miejsko - wiejskie), Tendencje i kierunki zmian w dochodach i wydatkach gminy Oborniki w latach 2007-2010, Podatek od nieruchomości w Polsce na przykładzie wybranych krajów Europy, Kształtowanie się budżetu gminy Kaźmierz w latach 2007-2010.

Na 55 prac sześć było w zakresie kierunku *zarządzanie* czyli około 10% ogółu prac - zdarzają się przypadki recenzowania prac przez doktora gdy promotorem jest doktor.

Weryfikacja realizacji efektów odbywa się na podstawie odpowiedniej dokumentacji odbycia praktyki.

Analiza struktury ocen uzyskiwanych przez studentów w poszczególnych przedmiotach pozwala zauważyć, że udział ocen niedostatecznych jest znaczący i to w każdym niemal przedmiocie. Z matematyki wystawiono 11 ocen niedostatecznych na 28 ogółem, z makroekonomii na ćwiczeniach ocen niedostatecznych było 25%, z podstaw ekonometrii było aż 37% ocen niedostatecznych. Generalnie rozkład ocen jest raczej „normalny”, co pozwala uznać ze zasady oceniania studentów nie budzą zasadniczych zastrzeżeń.

W opinii studentów przedstawionej podczas spotkania z Zespołem Oceniającym, funkcjonujący system umożliwia prawidłową i obiektywną ocenę uzyskania efektów kształcenia. W ocenie pracy dyplomowej uczestniczy oprócz promotora także recenzent. Zgodnie z Regulaminem Studiów w razie negatywnej oceny recenzenta, dziekan powołuje drugiego recenzenta i na podstawie dostępnych recenzji decyduje o ocenie pracy. Takie procedury powinny zapewniać właściwe zmierzenie i ocenę efektów kształcenia. Wymagania stawiane studentom są wystandaryzowane w sylabusach. Sylabusy zawierają bardzo szczegółowe zestawienia konkretnych efektów kształcenia z poszczególnymi ocenami. Powstałe w ten sposób matryce zawierają dokładny opis oceny stopnia osiągnięcia danego efektu.

Uczelnia w raporcie samooceny wskazała przyczyny odsiewu tj. niski poziom przygotowania z matematyki i w konsekwencji kłopoty z zaliczeniem tego przedmiotu, pogorszenie się sytuacji materialnej studenta, a także zmiana Uczelni z niepublicznej na publiczną. Nie wskazano jednak skali odsiewu. Analizując udział ocen niedostatecznych trzeba zauważyć że jest on wysoki i sięga nawet 30% ogółu ocen w poszczególnych semestrach.

Zdaniem studentów główną przyczyną odsiewu jest fakt nie radzenia sobie studentów z łączeniem pracy zawodowej z nauką. Część osób, która nie kontynuowała studiów po pierwszym semestrze nie przewidziała konieczności poświęcenia tak dużego zaangażowania nauce. Przypadki skreślenia z listy studentów z powodu braku postępów w nauce są zdaniem studentów sporadyczne. Większość osób, które zapisały się na pierwszy rok, kończy studia.

W celu usprawnienia pracy administracji oraz poprawy jakości obsługi studenta WSHiU w styczniu 2006 r. wdrożyła system do obsługi dziekanatu „Uczelnia 2000” firmy APR. Jest to kompleksowy system informatyczny zajmujący się administracyjną obsługą Uczelni wyższych. W systemie tym studenci otrzymują informacje dotyczącą planu zajęć sylabusów, a w nich pełna informacja o sposobach weryfikacji efektów kształcenia.

Wirtualny Dziekanat działa całą dobę, nie ograniczając się do pracy tradycyjnego dziekanatu i nie absorbując czasu pracy jego pracowników. Serwis ten umożliwia sprawdzanie planów zajęć, podgląd ocen z bieżącego i poprzednich semestrów, monitorowanie wpłat czesnego, sprawdzanie przynależności studentów do danej grupy zajęciowej, sprawdzanie danych osobowych studenta. Ułatwia także kontakt z prowadzącym zajęcia przez podanie jego planu zajęć, terminów konsultacji i możliwość wysyłania do niego wiadomości e-mail.

Studenci otrzymują informacje na pierwszych zajęciach oraz mają informacje w sylabusach poprzez e-dziekanat.

Stosowany system oceny jest dostępny w Regulaminie i kartach przedmiotów. Dostęp do tych dokumentów jest dla studentów ocenianego kierunku utrudniony. Możliwy jest wyłącznie przez Wirtualny Dziekanat lub bibliotekę Uczelni. Podczas wizytacji Zespół Oceniający, ze względu na problemy techniczne, nie dotarł do sylabusów umieszczonych w Wirtualnym Dziekanacie.

Badaniem losów zawodowych absolwentów zajmuje się w Uczelni Biuro Karier. Przeprowadza ono od 2010 roku proces ankietyzacji absolwentów bezpośrednio po ukończeniu studiów. Ankiety są przeprowadzane w formie papierowej. Uczelnia podczas wizytacji przedstawiła wyniki badań losów zawodowych absolwentów za trzy lata 2013/2014, 2012/2013 i 2011/2012. Ankieta obejmowała trzy grupy pytań: Ocen zajęć dydaktycznych, Ocena przydatności treści programowych i Plany na przyszłość. Opracowano analizę badań ankietowych i wnioski. Raport trafia do Dziekana, jest referowany podczas posiedzenia senatu. Wyniki ankiet w opinii władz Uczelni nie wnoszą niepokojących informacji wskazujących na konieczność np. modyfikacji programu kształcenia.

Planuje się, iż po trzech latach po ukończeniu studiów studenci będą wypełniać ankietę elektroniczną dotyczącą ich losów zawodowych. Pierwsze badanie po trzech latach po ukończeniu studiów ma się odbyć w 2014 roku. Kwestionariusz przekazywany studentom zawiera pytania zamknięte. Może on służyć poprawie jakości oferty dydaktycznej Uczelni.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Przegląd tematyki prac dyplomowych wskazuje iż są one zgodne z zakresem kierunku *zarządzanie*. Zdarzają się przypadki prac ciężących do dyscyplin finanse i ekonomia - jest to około 10% ogółu prac.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Kierunek *zarządzanie* został wyodrębniony z obszaru nauk społecznych. Wskazano właściwe dyscypliny naukowe, w których określono efekty kształcenia. Złożone cele oraz kierunkowe efekty kształcenia są zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Kierunkowe i szczegółowe efekty kształcenia są ze sobą spójne. Cele i efekty kształcenia spełniają w niezbędnym stopniu wymagania formułowane dla obszaru nauk społecznych i dyscypliny nauki o zarządzaniu. Określone w macierzy efekty kształcenia oraz w kartach przedmiotów cele i efekty kształcenia i powiązania między nimi wskazują, że w odniesieniu do ocenianego kierunku możliwe jest osiągnięcie założonych obszarowych i kierunkowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i efektów przedmiotowych. Uczelnia zapewnia w elementarnym zakresie dostęp do informacji na temat efektów kształcenia przyjętych dla prowadzonych kierunków studiów.

2.2) Efekty kształcenia zostały określone dla kierunku *zarządzanie* w sposób zrozumiały dla odbiorców informacji i pozwalają na stworzenie przejrzystego systemu ich weryfikacji. Efekty kształcenia udostępniane są poprzez sylabusy w systemie Wirtualny dziekanat

2.3) System weryfikacji efektów kształcenia stosowany na ocenianym kierunku studiów jest kompletny, gdyż obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia oraz wszystkie jego etapy. Stworzono możliwości zmierzenia i oceny efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach. Procedury stanowiące podstawę weryfikacji efektów kształcenia, należy uznać za prawidłowe, przy czym proces dyplomowania wymaga wprowadzenia większej staranności w określaniu tematyki prac dyplomowych i jej związku z kierunkiem *zarządzanie*. Wymagania w zakresie weryfikacji wiedzy są odpowiednio wystandaryzowane, system oceniania studentów jest przejrzysty. W ramach poprzedniej oceny zostały zgłoszone uwagi dotyczące niezgodności tematów prac dyplomowych z kierunkiem studiów. Tematy części prac nadal wykazują taką niezgodność. Karty przedmiotów są dostępne w bibliotece, oraz u prowadzących zajęcia.

Sposób oceny efektów kształcenia jest prezentowany przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć w semestrze.

2.4) W Uczelni stworzony został system monitorowania losów absolwentów i przeprowadzono wstępne badania pozwalające na pozyskanie informacji w tym zakresie. Proces ten wymaga dopracowania i systematycznego stosowania. Uczelnia monitoruje losy zawodowe swoich absolwentów. Badania te dotychczas nie zostały wykorzystane do doskonalenia jakości kształcenia.

Kryterium 3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Przedstawiony program studiów umożliwia w pełni realizację efektów kształcenia, co potwierdza: matryca pokazująca zależności między kierunkowymi efektami kształcenia a każdym przedmiotem ujętym w odpowiednim module. Trzeba zauważyć że moduł obowiązkowy umożliwia realizację wszystkich efektów kierunkowych. Jedyne pominięto w matrycy zależność między językami obcymi a efektem U -12 to jest „zna język obcy (język angielski), w tym w zakresie wskazanych dziedzin . Również sylabusy potwierdzają związki zachodzące między efektami kierunkowymi, efektami przedmiotowymi a treściami kształcenia. Analiza sylabusów pozwala stwierdzić, że określono cele kształcenia, efekty kształcenia. Uwzględniając wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne wskazano na powiązania między treściami kształcenia a efektami kierunkowymi i obszarowymi. Zatem w świetle analizy treści kształcenia oraz form zajęć (uwzględniających wykłady i ćwiczenia), efektów oraz wskazanych w tablicy odniesień, a także w sylabusach przedmiotów zależności między tymi elementami, można stwierdzić że program kształcenia zapewnia realizację każdego z kierunkowych, przedmiotowych, a w konsekwencji wybranych obszarowych efektów kształcenia. Poszczególne efekty kierunkowe w różnym stopniu są nasycone treściami poszczególnych przedmiotów, co sygnalizuje (w matrycy odniesień) liczba gwiazdek wskazująca liczbę przedmiotów, w których jest realizowany dany efekt kierunkowy. Istnieje wyraźna korelacja między treściami kształcenia danego przedmiotu a jego efektami kształcenia. Treści kształcenia są dostosowane do realizacji efektów kształcenia. Program kształcenia dla cyklu wygasającego (III rok studiów) pozwalał na osiągnięcie sylwetki absolwenta i jest zgodny ze standardami kształcenia.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym, studenci poinformowali, że część przedmiotów ich zdaniem nie pokrywa się z ich wizją sylwetki absolwenta. Nie potrafili jednak wskazać, które przedmioty ich zdaniem nie są spójne z kierunkowymi efektami kształcenia.

Studia na kierunku *zarządzanie* trwają 6 semestrów i obejmują ogółem 2005 godzin na studiach stacjonarnych i 1484 na studiach niestacjonarnych. Program zawiera moduł obowiązkowy w wymiarze 1245 godzin na studiach stacjonarnych i 1013 na studiach niestacjonarnych. Moduł ten zawiera przedmioty które są związane z dyscyplinami podstawowymi oraz przedmioty związane z dyscyplinami bezpośrednio budującymi efekty kształcenia. Zatem jest to grupa przedmiotów podstawowych, ogólnych i kierunkowych. Analiza modułu pokazuje że są w nim zawarte przedmioty, które są zgodne z tradycją dydaktyczną kierunku *zarządzanie*, jak i w znacznej części nawiązują do wcześniej obowiązujących standardów kształcenia tego kierunku. Znajdują się tu więc takie przedmioty jak: etyka, matematyka, mikroekonomia, podstawy zarządzania, prawo, socjologia, statystyka opisowa, nauka o organizacji, Badania rynkowe i marketingowe, marketing, makroekonomia, finanse, zarządzanie zasobami ludzkimi zarządzanie jakością, *zarządzanie* finansami, *zarządzanie* projektami, bezpieczeństwo publiczne. Lista tych przedmiotów, a przede wszystkim ich treści kształcenia tworzą podstawy do budowania programu dla specjalności.

Uczelnia oferuje takie specjalności, jak handel i usługi, zarządzanie przedsiębiorstwem, *zarządzanie* finansami, *zarządzanie* bezpieczeństwem i higieną pracy. Profil programowy tych specjalności odpowiada zakresowi kształcenia na kierunku *zarządzanie* i jest dobrze budowany odpowiednimi treściami kształcenia. Jedynie specjalność *zarządzanie* finansami integruje dwie dyscypliny nauki o zarządzaniu i finanse. Moduły do wyboru obejmują ogółem każdy po 760 godzin na studiach stacjonarnych i 471 na studiach niestacjonarnych. Moduły do wyboru rozwijają wiedzę i umiejętności w zakresie danej specjalności. Moduły specjalnościowe zapewniają studentowi wybór treści kształcenia w wymiarze około od 38% do 45% ogółu godzin. Formy zajęć przewidują wykłady i ćwiczenia, a także laboratoria i seminaria, co dla profilu ogólnoakademickiego sprzyja realizacji efektów kształcenia. Zajęcia aktywne – ćwiczenia – wprowadzone są do takich przedmiotów, jak statystyka opisowa, matematyka, analiza strategiczna (używana jest błędna nazwa analiza strategii) i niemal do wszystkich przedmiotów specjalnościowych, co sprzyja nabywaniu zakładanych efektów w zakresie umiejętności. Ogólny udział zajęć aktywnych wynosi około 47% ogółu zajęć.

W sylabusach określono metody dydaktyczne, jak gry symulacyjne, studia przypadków. Wskazano na sposoby weryfikacji efektów. Określono nakład pracy studenta wyszczególniając udział w zajęciach zorganizowanych, udział w konsultacjach, pracę własną w tym przygotowanie do zajęć, wykonanie pracy pisemnej przygotowanie do egzaminu, udział w egzaminie. Określono łączny nakład pracy poprzez system ECTS przyjmując iż 1 p ECTS to 25 - 30 godzin pracy studenta.

W opinii studentów wyrażonej podczas spotkania z Zespołem Oceniającym, czas trwania studiów odpowiada ich oczekiwaniom. Zdaniem studentów liczba zajęć w semestrze jest bardzo duża i pozwala zdobyć wymagane efekty kształcenia. Podział zajęć pomiędzy poszczególne formy zajęć dydaktycznych jest zdaniem studentów prawidłowy. Studenci mogą wybrać jedną z kilku dostępnych specjalności. Wskazali również, że uruchamiane są trzy specjalności spośród 11 oferowanych na stronie Internetowej. Zdaniem studentów nie stanowi to problemu, ponieważ ze względu na liczbę słuchaczy niemożliwe jest uruchomienie większej liczby specjalności.

Uczelniany regulamin Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów (ECTS) dla Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu opracowano na podstawie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14. 09. 2011 r. w *sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta*.

W regulaminie Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów ECTS dla WSHiU w Poznaniu przyjęto następujące założenia.

Podstawą przydzielenia punktów poszczególnym przedmiotom jest *nakład pracy* studenta studiów stacjonarnych niezbędny do uzyskania założonych efektów kształcenia i kompetencji mających wyraz w uzyskaniu zaliczenia przedmiotu, *nakład pracy* obejmuje czas przeznaczony na uczestnictwo w zajęciach dydaktycznych objętych programem studiów (wykłady, ćwiczenia, seminaria etc.), samodzielną pracę studenta, np. czas poświęcony na przygotowywanie się do zajęć, egzaminów i zaliczeń, studiowanie literatury, zbieranie informacji, pisanie pracy dyplomowej. Na kierunku *zarządzanie* studia trwają 6 semestrów. Program studiów pierwszego stopnia na kierunku *zarządzanie* przewiduje, że w ramach całego cyklu kształcenia studenci otrzymują 180 punktów ECTS. W ciągu roku akademickiego liczba punktów ECTS wynosi 60, a w semestrze 30. Punkty ECTS zostały przypisane do wszystkich zajęć i są ujęte w planie studiów. Punkty ECTS zostały przypisane seminarium dyplomowemu i proseminarium w liczbie 11, uwzględniając tym samym przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego.. Przyjęta punktacja ECTS pozostaje w zgodzie z powszechnie obowiązującymi przepisami..

Zdaniem studentów liczba przypisanych przedmiotom punktów, w większości przypadków odpowiada nakładowi pracy poświęconemu przedmiotowi. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym nie wskazali w tym zakresie żadnych uwag. Należy jednak zwrócić uwagę, że do spotkania z Zespołem Oceniającym nie przywiązywali oni wagi

do sposobu przydzielania punktów ECTS. Dobrym pomysłem wydaje się zapytanie studentów o nakład pracy na poszczególnych przedmiotach przy pomocy ankiety.

Sekwencja przedmiotów jest właściwa. Program wychodzi od przedmiotów ogólnych i podstawowych – (czerpiących wiedzę z nauk podstawowych) a następnie realizowane są przedmioty kierunkowe i specjalnościowe. Seminarium dyplomowe i proseminarium występują na 4, 5 i 6 semestrze co zapewnia właściwy okres dla realizacji pracy dyplomowej. Analiza treści kształcenia zawartych w sylabusach pozwala ustalić iż przedmiot analiza strategii powinien nosić nazwę analiza strategiczna.

Podczas spotkania studentów z Zespołem Oceniającym, wskazali oni, że ich zdaniem sekwencja przedmiotów w planie studiów jest odpowiednia. Nie wskazali żadnych problemów ani sugestii w tym zakresie.

Praktyki zawodowe stanowią istotny element programu kształcenia. Wymiar godzin przeznaczony na praktyki zawodowe wynosi 120 godzin. Praktyki i określone dla nich cele i efekty wspomagają realizację efektów kierunkowych. Praktyki mają przypisane 6 p ECTS Program praktyk przewiduje wymiar 4 tygodni, w tym po II semestrze 2 tygodnie i po IV semestrze 2 tygodnie Nadzór sprawuje opiekun praktyki. Program zakłada iż miejscem odbywania praktyk mogą być jednostki operacyjne przedsiębiorstw handlowych, usługowych i przetwórczych oraz innych instytucji. Uczelnia przedstawiła umowy i porozumienia z firmami i przedsiębiorstwami w regionie Poznania o przyjęciu studentów na praktyki zawodowe. Są to firmy i przedsiębiorstwa, które są właściwym miejscem praktyk dla studentów kierunku *zarządzanie*.

Wykaz instytucji i firm z którymi Uczelnia zawarła porozumienia potwierdzają te ustalenia. Regulamin przewiduje zaliczenie praktyki bez obowiązku jej odbywania w przypadku, gdy student jest pracownikiem lub wykonuje prace na podstawie umowy cywilnoprawnej, kiedy zakres obowiązków spełnia wymagania programu praktyk. Jest też taka formuła przewidziana dla wolontariuszy lub dla osób prowadzących własną działalność gospodarczą.

Znaczna część studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym zaliczała praktyki na podstawie wykonywanej pracy zawodowej. Standardowo 4 tygodnie praktyk ma zająć studentom 120h. Studenci obecni na spotkaniu potwierdzili, że swoje praktyki odbywali w wymiarze 8h dziennie w sumie przez 4 tygodnie. Odbycie 160h praktyk może być efektem dodatkowej umowy między studentem a praktykodawcą. Część ze studentów zwróciła uwagę na rozbieżność praktyk na dwa lata, podczas gdy ich zdaniem dobrym pomysłem byłyby 4 tygodnie praktyk po drugim roku. Grupa nie była w tym punkcie zgodna, nikt wcześniej nie zgłosił się do Władz z podobną inicjatywą.

Obecnie na kierunku *zarządzanie* prowadzone są wyłącznie studia niestacjonarne. Liczba zjazdów na których odbywają się zajęcia wynosi od 9 do 10 w semestrze. Są to zjazdy dwudniowe. Analizą planu zajęć wskazuje że daje się zauważyć zbyt duża koncentracja zajęć, np.. przedmiot prawo realizowany jest w wymiarze 6 godzin w jednym dniu z jednym prowadzącym.

W planie studiów dominują wykłady, ćwiczenia i zajęcia seminaryjne. W opinii studentów takie zajęcia pozwalają na osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Regulamin Studiów przewiduje indywidualną organizację studiów (rozdział 4) oraz indywidualizację programu i planu kształcenia (rozdział 3) O indywidualny program kształcenia może ubiegać się student który zaliczył 1 rok studiów, zaliczył w terminie ostatnią sesję egzaminacyjną osiągnął co najmniej średnią ocenę nie niższą niż dobrą z okresu studiów poprzedzającego podjęcie indywidualnego kształcenia. Decyzję o przyznaniu indywidualnego programu podejmuje dziekan i powołuje opiekuna tego programu. Celem indywidualizacji kształcenia jest rozszerzenie treści kształcenia. Indywidualna organizacja zajęć może być przyznana przez dziekana na wniosek studenta który spełnia np.: studiuje na jednym kierunku i studiuje wybrane przedmioty w innej uczelni lub samodzielnie wychowuje dzieci, lub znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, lub jest niepełnosprawny.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość ubiegania się o Indywidualny Plan Studiów i Program Kształcenia. Zasady ubiegania się o IPSiPK są zawarte w Regulaminie Studiów. Student, który zaliczył bezwarunkowo pierwszy rok studiów ze średnią powyżej 4.0 może ubiegać się u Dziekana o taką formę indywidualizacji. Studenci uczestniczący w programie są zgodnie z regulaminem otaczani szczególną opieką dydaktyczną, są włączani do badań naukowych prowadzonych przez Uczelnię. Żaden ze studentów nie korzysta z takiej możliwości. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym nie wyrazili zainteresowania takim programem. Jako powód studenci podali brak czasu ze względu na brak czasu poza zajęciami. Studenci mają ponadto możliwość ubiegania się o Indywidualną Organizację Studiów. Część z nich korzysta z takiej możliwości. Kryteria do ubiegania się o IOS są zawarte w Regulaminie Studiów. O taką formę indywidualizacji mogą wnioskować osoby studiujące na dwóch lub więcej kierunkach, samodzielnie wychowują dzieci, odbywają część studiów w innej Uczelni, są niepełnosprawni lub znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej. Osoby korzystające z Indywidualnej Organizacji Studiów mogą zaliczać przedmioty na indywidualnych zasadach, bez wcześniejszego uczęszczania na zajęcia.

3.2).

Zakładane kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz sposoby weryfikacji efektów kształcenia tworzą spójną całość. Sposoby weryfikacji są dostosowane do zakładanych efektów i treści kształcenia. Treści kształcenia są zgodne z dyscyplinami naukowymi z których się wywodzą i są właściwe dla osiągania zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

W czasie poprzedniej wizytacji formułowało uwagi dotyczące realizacji zbyt niskiej w stosunku do standardów liczby godzin na kierunku *zarządzanie*. Obecnie Uczelnia realizuje zarówno na cyklu standardowym jak i prowadzonym wg KRK, liczbę godzin pozwalającą na realizację zakładanych efektów kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach niestacjonarnych tworzy właściwe ramy dla osiągania zakładanych efektów kształcenia. Oferowane Specjalności mieszczą się w zakresie kierunku *zarządzanie*. System ECTS jest zgodny z obowiązującymi przepisami. Uczelnia stwarza możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych oraz osób niepełnosprawnych. Uczelnia stwarza możliwość indywidualizacji procesu kształcenia. Praktyki zawodowe są realizowane i zaliczane w prawidłowy sposób. Program studiów tworzy możliwości pełnej realizacji zakładanych kierunkowych oraz przedmiotowych efektów kształcenia poprzez dobór właściwych treści i form kształcenia oraz liczby godzin zajęć.

3.2) Zakładane kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz sposoby weryfikacji efektów kształcenia tworzą spójną całość. Sposoby weryfikacji są dostosowane do zakładanych efektów i treści kształcenia. Treści kształcenia są zgodne z dyscyplinami naukowymi, z których się wywodzą i są właściwe dla osiągania zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Zajęcia dydaktyczne na studiach I stopnia prowadzi 50 pracowników, w tym: 10 profesorów i doktorów habilitowanych, 29 doktorów i 11 magistrów. Wśród profesorów i doktorów habilitowanych wszyscy są reprezentantami nauk ekonomicznych. Wśród kadry nauczającej dominuje kadra z dorobkiem w dyscyplinach: nauki o zarządzaniu (14 osób), ekonomia (11 osób), finanse (2 osoby), prawo (2 osoby), matematyka (2 osoby), filologia (8 osób) oraz pozostałe 10 osób jako reprezentanci: informatyki, socjologii, nauki o kulturze fizycznej, politologii, nauki o ziemi.

Liczba wyżej wymienionych pracowników naukowo-dydaktycznych, dla których Uczelnia stanowi podstawowe lub dodatkowe miejsce pracy, bądź inna forma zatrudnienia (umowa zlecenie, umowa o dzieło) oraz struktura ich kwalifikacji naukowych umożliwiają osiągnięcie założonych, przypisanych do obszaru nauk społecznych celów i efektów kształcenia na ocenianym kierunku.

4.2)

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *zarządzanie*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. z 2014 r. poz. 131), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *zarządzanie* w Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). Wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. w czerwcu 2013 r.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Analiza tej dokumentacji pozwala na stwierdzenie, iż wymagania określone w § 14 ust. 1 rozporządzenia wymienionego powyżej są spełnione, bowiem do minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów Uczelnia wskazała 9 osób, z tego 4 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego i 5 osób ze stopniem naukowym doktora.

W teczkach osobowych znajduje się również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *zarządzanie* co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Warunek minimum kadrowego dla studiów I stopnia dla profilu ogólnoakademickiego dla obszaru nauk społecznych dla kierunku „*zarządzanie*” jest spełniony, ponieważ Zespół oceniający zaliczył do tej grupy wszystkie wskazane 9 osób. Wśród wskazanych 9 osób jest 4 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych oraz 5 osób ze stopniem naukowym doktora, a ich dorobek naukowy jest z dyscyplin: nauki o zarządzaniu (8 osób), ekonomii (jedna osoba) , to jest dyscyplin do których przypisano kierunkowe efekty kształcenia. Osoby

z minimum kadrowego posiadają dorobek publikacyjny z zakresu: zarządzania przedsiębiorstwem, zarządzania strategicznego, marketingu, zarządzania finansami, zarządzania usługami, gospodarki światowej.

Skład minimum kadrowego na kierunku *zarządzanie* prowadzonego w Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu w perspektywie długookresowej jest w miarę stabilny, bowiem prawie wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby zatrudnione zostały na czas nieokreślony, zaś na czas określony tj. do 31.07.2014 r. – tylko 1 osoba.

Dla 3 osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, zaś dla pozostałych 6 osób – dodatkowym miejscem pracy. Wszystkie osoby zostały zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *zarządzanie*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1:12 (9:109), co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Załącznik nr 6 . Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Ogólna ocena hospitowanych zajęć jest pozytywna. Były to bardzo dobrze prowadzone zajęcia zarówno z punktu widzenia doboru treści, jak i metod opartych na prezentacji multimedialnej.

W stosunku do roku 2011, w którym odbyła się druga ocena jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie*, nastąpiły niewielkie zmiany w składzie tego minimum, bowiem 6 osób (2 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 4 doktorów), to nauczyciele akademicy, którzy tworzyli to minimum w roku 2011.

Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Poszczególne przedmioty prowadzą specjaliści, których wiedzę popartą dyplomami i dorobkiem publikacyjnym, często w grupie pozostałych nauczycieli, wspiera doświadczenie praktyczne. Liczba przedmiotów prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli i ich obciążeń nie budzi zastrzeżeń.

4.3).

Polityka kadrowa na Uczelni jest realizowana w ramach Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zasadniczymi celem funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są między innymi:

- podejmowanie działań na rzecz podnoszenia i doskonalenia kwalifikacji kadry dydaktycznej i naukowej poprzez ocenę ich dorobku naukowego, realizacji badań naukowych i ocenę sposobu realizowania zajęć dydaktycznych;
- tworzenie warunków do właściwej obsługi administracyjnej studentów realizowanej przez dziekanat Uczelni.

Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia posiada kompetencje do przedstawiania propozycji w zakresie następujących kierunków działania:

- stałego doskonalenia warunków realizacji i jakości procesu dydaktycznego,
- prowadzenia przejrzystej polityki kadrowej,
- nagradzania pracowników.

Główne narzędzia systemu jakości są zawarte w trzech dokumentach zawartych w

- Załącznik 3 - Protokół hospitacji zajęć dydaktycznych z przedmiotu,
- Załącznik 8 - Ankieta studentów. Ocena prowadzącego zajęcia,
- Załącznik 21 - Raport pracownika naukowego na temat realizowanych badań własnych w Uczelni lub poza Uczelnią.

Uczelnia zatrudnia nauczycieli akademickich na podstawie umowy o pracę oraz na podstawie umów cywilnoprawnych. Rektor podejmuje decyzje o nawiązaniu lub rozwiązaniu stosunku pracy z nauczycielami akademickimi na wniosek Dziekana lub z własnej inicjatywy, po zasięgnięciu opinii Dziekana. Uczelnia tworzy możliwości rozwoju naukowego kadry

wspierając udział w konferencjach naukowych , co potwierdziła kadra na spotkaniu oraz wydając własne czasopismo naukowe t.j. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu, które od 2010 roku znajdują się na liście B z 6 punktami za publikacje.

Na spotkanie z zespołem oceniającym przybyła kadra prowadząca zajęcia na kierunku *zarządzanie*. Przewodnicząca zespołu oceniającego przedstawiła cele wizytacji oraz kryteria oceny jakości kształcenia. Dyskutowano o sposobach weryfikacji efektów kształcenia oraz o perspektywach rozwoju kierunku *zarządzanie* na wizytowanej Uczelni. Kadra podkreślała dobrą motywację studentów do studiowania oraz stworzone w Uczelni możliwości współpracy międzynarodowej, która w opinii kadry, ma znaczący wpływ na jakość kształcenia. Ważnym elementem działalności Uczelni , w opinii kadry, jest wydawanie własnego czasopisma naukowego które umożliwia publikacje efektów prowadzonych prac badawczych.

Załącznik nr 5- Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego - *ocena: w pełni*
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych jest wystarczająca, a ich kwalifikacje naukowe umożliwiają osiągnięcie celów i efektów zdefiniowanych dla ocenianego kierunku.

4.2) Wymagania dotyczące minimum kadrowego do prowadzenia studiów I stopnia na kierunku *zarządzanie* są spełnione. Do minimum kadrowego zaliczono 4 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych oraz 5 osób ze stopniem naukowych doktora. Dorobek naukowy kadry tworzącej minimum kadrowe należy do dyscyplin naukowych nauki o zarządzaniu (8 osób) oraz ekonomia (1 osoba) , w których określono efekty kształcenia.

4.3) Polityka kadrowa Wydziału i Uczelni sprzyja rozwojowi naukowemu pracowników poprzez finansowe i organizacyjne wsparcie badań naukowych, w szczególności poprzez prowadzenie własnego wydawnictwa i organizowania konferencji naukowych.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia nie posiada własnej bazy lokalowej, a korzysta z budynków udostępnionych przez Założyciela – Wielkopolskie Zrzeszenia Handlu i Usług w Poznaniu, na zasadach dzierżawy, budynek o powierzchni ponad 2 tys. m². Mieszczą się one w centrum Poznania i są wpisane w historyczną tradycję tego miasta. Siedziba władz Wyższej Szkoły Handlu i Usług mieści się w okazałej kilkupiętrowej kamienicy przy ul. Zwierzynieckiej 13, będącej w okresie międzywojennym Domem Kupiectwa Polskiego. Sąsiadujący z nią budynek dydaktyczny Uczelni (ul. Zwierzyniecka 15) mieści się w gmachu, w którym znajdowała się w latach 1980 – 1981 i 1989 – 1995 siedziba Zarządu Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”. Przez wielu ludzi w Poznaniu związanych z 26 – letnią historią Związku jest to miejsce uważane wręcz za kultowe.

Wykaz pomieszczeń dydaktycznych Uczelni:

- budynek przy ul. Zwierzynieckiej 13 – siedziba władz i administracji Uczelni (II piętro oraz dolny parter). W budynku tym znajdują się pomieszczenia rektoratu i administracji

(biuro kanclerza, kwestura, biuro rekrutacji, biuro karier, biuro współpracy międzynarodowej) oraz klub – bufet dla studentów (dolny parter).

- budynek przy ul. Zwierzynieckiej 13B – biblioteka, czytelnia, pracownia multimedialna, powierzchnia dydaktyczna,
- budynek przy ul. Zwierzynieckiej 15 – budynek dydaktyczny, aula, klub studencki, dziekanat.

Uczelnia dysponuje: aulą na 170 miejsc oraz 14 salami dydaktycznymi od 20 do 60 miejsc, 2 salami dydaktycznymi do nauki języków obcych oraz 2 pracowniami komputerowymi wyposażonymi po 15 komputerów ze stałym dostępem do internetu.

W opinii studentów Uczelnia dysponuje dobrze wyposażonymi salami dydaktycznymi. Część sal jest wyposażona w projektory, studenci podkreślili, że praktycznie podczas każdego zajęcia wykorzystywane są multimedia. W budynku Uczelni studenci mają bezprzewodowy dostęp do Internetu.

Biblioteka WSHiU zlokalizowana jest w budynku przy ul. Zwierzynieckiej 13 B. W jej skład wchodzi następujące pomieszczenia: tradycyjna czytelnia dla studentów i pracowników z 14 stanowiskami i swobodnym dostępem do zbiorów podręcznych, o powierzchni 28,6 m²; skomputeryzowana czytelnia z 13 stanowiskami multimedialnymi, o powierzchni 25 m²; skomputeryzowana wypożyczalnia książek i czasopism, razem z 3 stanowiskami komputerowymi z dostępem do internetu, odtwarzaczami i nagrywarkami CD i DVD, zestawami do komunikacji typu VoiceOverIP, o powierzchni 20,2 m²; 2 nowoczesne magazyny na zbiory biblioteczne, każdy o powierzchni 28 m²; pomieszczenia sanitarne dla studentów, korytarze i część administracyjno – techniczna o łącznej powierzchni 31,1 m². Łączna powierzchnia biblioteki wynosi ok. 105 m².

Obecnie w Uczelni pracuje dwóch etatowych bibliotekarzy, a w przyszłości planuje się dalsze etatowe wzmocnienie kadry pracowników Biblioteki. Wg obecnego stanu zbiory biblioteczne obejmują ok. 6500 woluminów oraz 20 tytułów prenumerowanych czasopism, a z zakresu.

Dostęp do bezprzewodowego Internetu umożliwia korzystanie z baz danych, do których Uczelnia ma wykupione licencje. W 2009 roku wykupiono licencję do biznesowej bazy ISI Emerging Markets. Biblioteka jest obsługiwana przez zintegrowany system LIBERO 5.5.

Studenci mają również, w ramach stanowisk skomputeryzowanych, dostęp do innych zasobów bibliotecznych. Są to między innymi:

- konsorcjum EUROPGATE (OCLC – Online Computer Library Center, Agricola, Katalog BIBSYS, Biblioteka Kongresu USA),
- OPAC 97 – katalogi British Library (w tym: Document Supply Collection),
- British Library Net,
- "MIT" Theses,
- Electronic Theses and Dissertation.

Elektroniczne zasoby biblioteki stale poszerzane są o internetowe wersje gazet, czasopism, periodyków naukowych tak polskich, jak i zagranicznych.

Uruchomiony został elektroniczny dostęp do pełno tekstowych wersji zeszytów naukowych wydawanych przez WSHiU. Trwają prace nad dostępem elektronicznym do materiałów dydaktycznych.

Czytelnicy mają dostęp on-line do katalogu biblioteki oraz do swojego konta czytelniczego, z którego mogą zamawiać, przedłużać lub rezerwować książki. Mogą również wysyłać swoje sugestie zakupu nowych książek.

Ponadto, Uczelnia w ramach podpisanego porozumienia z Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu umożliwia swoim studentom korzystanie ze zbiorów Biblioteki Głównej tejże Uczelni.

Biblioteka Uczelni dysponuje 5 stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu i katalogu biblioteki. Obok biblioteki mieści się czytelnia ze stanowiskami do nauki.

Podczas spotkania ze studentami wyrazili oni opinię, że czytelnia nie zapewnia w pełni komfortowych warunków do pracy z powodu chłodu i wilgoci panujących w budynku biblioteki. Oferowany zbiór książek jest w opinii studentów ocenianego kierunku wystarczający.

W celu usprawnienia pracy administracji oraz poprawy jakości obsługi studenta w 2006 r. wdrożyła system do obsługi dziekanatu „Uczelnia 2000”. Jest to system informatyczny zajmujący się administracyjną obsługą Uczelni wyższych. Pozwala zaoszczędzić czas, w jakim obsługiwany jest student i prowadzący zajęcia. Umożliwia niezawodne przetwarzanie danych i jednorazowe wpisywanie informacji dzięki wykorzystaniu relacyjnej bazy danych. Pakiet to zbiór 11 programów wspomagających pracę wyższej Uczelni z czego Wyższa Szkoła Handlu i Usług wykorzystuje aktualnie 7: Dziekanat, Dział Nauczania, Czesne, Kasa, Rekrutacja, Pensum, Plany Zajęć, Stypendium. Programy te pozwalają w sposób skuteczny i elastyczny tworzyć oraz modyfikować plany studiów, naliczać i kontrolować wpłatę czesnego, prowadzić kasę, obsługiwać proces rekrutacji, rozliczać nauczycieli akademickich z przeprowadzonych zajęć poprzez tworzenie kart obciążeń i realizacji zajęć. Dzięki niemu sprawniej wykonywane są czynności administracyjne związane z obsługą studentów m. in. przez stworzenie kartoteki studenta, historii studenta, ewidencji zaświadczeń, kart ocen, protokołów itp. Oprócz tego system „Uczelnia 2000” posiada funkcję tzw. Wirtualnego Dziekanatu. Polega on na udostępnieniu, po odpowiedniej autoryzacji, części danych zawartych w bazie poprzez serwis www Wirtualny Dziekanat działa cała dobę, nie ograniczając się do pracy tradycyjnego dziekanatu i nie absorbując czasu pracy jego pracowników. Serwis ten umożliwia sprawdzanie planów zajęć, podgląd ocen z bieżącego i poprzednich semestrów, monitorowanie wpłat czesnego, sprawdzanie przynależności studentów do danej grupy zajęciowej, sprawdzanie danych osobowych studenta. Ułatwia także kontakt z prowadzącym zajęcia przez podanie jego planu zajęć, terminów konsultacji i możliwość wysyłania do niego wiadomości e-mail.

Większość studentów ocenianego kierunku zalicza praktyki na podstawie swojej pracy zawodowej. Wszystkich zaliczeń praktyk dokonuje Dziekan, który dba o odpowiedni ich dobór. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym potwierdzili, że miejsca odbywania praktyk nie są przez nich wybierane przypadkowo. Zdają sobie sprawę z możliwości niezaliczenia praktyki i wybierają miejsca odbywania praktyk bezpośrednio powiązane ze studiowanym kierunkiem.

Budynek w którym mieści się Uczelnia nie jest przystosowany do użytkowania przez osoby z niepełnosprawnościami. Brak jest windy, podjazdów, toalet przystosowanych do osób niepełnosprawnych. Podczas wizytacji Zespół Oceniający dostrzegł liczne bariery architektoniczne. Uczelnia nie posiada innych ułatwień dla osób z różnymi formami niepełnosprawności.

W poprzedniej wizytacji stwierdzono zbyt skromne zasoby biblioteczne. Uczelnia obecnie zapewnia systematycznie dostosowanie zbiorów do zalecanej literatury.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - ocena: *znacząco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Biblioteka posiada zbiory niezbędne do realizacji programu kształcenia kierunku *zarządzanie*. Sale w których odbywają się zajęcia są dobrze przystosowane do prowadzenia zajęć. Miejsca odbywania praktyk w ocenie studentów są dobrane prawidłowo. Uczelnia nie oferuje osobom z niepełnosprawnościami żadnych udogodnień.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Ocena badań naukowych jest obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich, dlatego powyższa ocena ma charakter uzupełniający.

Kadra prowadzący zajęcia na kierunku *Zarządzanie* prowadzi działalność naukową głównie w swoich podstawowych miejscach pracy, a badania naukowe na Uczelni są realizowane na podstawie projektów badań własnych.

Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu od 2010 roku znajdują się na liście B z 6 punktami za publikacje. Kolejne wykonywane oceny przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego klasyfikują wydawane Zeszyty na stabilnym dobrym stałym poziomie naukowym.

W Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu, na kierunku *zarządzanie*, w ramach działalności naukowej zrealizowano w roku akademickim 2012/2013 jedną pracę doktorską, mgr Joanna Sadłowska-Wrzesińska – Model kompetencyjny specjalisty bhp a efekty kształcenia kandydatów do zawodu, w roku akademickim 2012/2013 prace habilitacyjną zrealizował dr Janusz Kraśniak – Zmiany struktur organizacyjnych przedsiębiorstw w procesie internacjonalizacji, dr Jan Mikołajczyk – Kreowanie wartości centrum handlowego – perspektywy interesariuszy.

W październiku 2014 r. WSHiU w Poznaniu wraz z Wielkopolskim Zrzeszeniem Handlu i Usług organizuje konferencje naukową: „Handel i usługi- Poznań 2020 rok”.

Usprawnieniu procesu dydaktycznego sprzyjają wydawane monografie, podręczniki, poradniki i skrypty opracowane przez pracowników kierunku *Zarządzanie*, wśród których należy wyróżnić następujące pozycje:

- *Struktura procesowa. Uwarunkowania wdrażania*
- *Systemy wspomagania decyzji marketingowych w przedsiębiorstwa handlowych. Informacje i decyzje. Technologie i zastosowania.*

Ze względu na niestacjonarny charakter studiów a co za tym idzie brak czasu spowodowany pracą zawodową studentów, na Wydziale nie działają żadne koła naukowe.

Studenci ocenianego kierunku nie uczestniczą w badaniach naukowych prowadzonych w Uczelni. Taki stan rzeczy potwierdzili podczas spotkania z Zespołem Oceniającym.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego - ocena: nie dotyczy

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Rekrutacja na rok 2013/2014 odbywała się na podstawie Uchwały Senatu nr 9/2012 z 18 czerwca 2012r. Zespół oceniający zwraca uwagę iż Uchwała to powinna zostać podjęta i ogłoszona do końca maja roku poprzedzającego rekrutację. Uchwała ta przewiduje, że warunkiem przyjęcia na studia jest złożenie w przewidzianym terminie wymaganych dokumentów. Kandydaci na studia pierwszego stopnia muszą w szczególności złożyć świadectwo dojrzałości. Przyjęcia kandydatów na pierwszy rok studiów odbywają się w kolejności zgłoszeń. Określono limity przyjęć. Zasady nie zawierają żadnych regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Wielkość rekrutacji odpowiada potencjałowi dydaktycznemu -100 osób na studia stacjonarne i 150 osób na studia niestacjonarnej, co nie zostało zrealizowane.

Rekrutacja na oceniany kierunek odbywa się na podstawie kolejności zgłoszeń. Studentami mogą zostać osoby które zdały egzamin maturalny. Zasady uwzględniają

kandydatów z nową i starą maturą, są równe dla obu tych grup kandydatów. Uczelnia nie wprowadziła regulacji w zakresie selekcji kandydatów.

7.2)

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym zwrócili uwagę, na ich zdaniem dobrze dobraną liczbę godzin zajęć do treści, które muszą opanować. Studenci podkreślili, że zdają sobie sprawę z faktu, iż na studiach niestacjonarnych są zobowiązani w trakcie zjazdów odbyć zajęcia ze wszystkich przedmiotów, które prowadzi się na studiach stacjonarnych. System osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, gdyż praca własna jest weryfikowana, a oprócz etapowych ocen są stosowane cząstkowe formy weryfikacji efektów kształcenia, jak kolokwia, sprawdziany wiedzy i umiejętności, ocena dyskusji.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci potwierdzili, że są równo traktowani przez nauczycieli akademickich. Zasady zaliczeń są przejrzyste i są formułowane obiektywnie na zasadach określonych podczas pierwszych zajęć w semestrze. Wymagania, co do poziomu opanowania efektów kształcenia na poszczególne oceny, są bardzo szczegółowo rozpisane w kartach przedmiotów. Studenci obecni na spotkaniu nie korzystali z kart przedmiotów, nie potrafili określić czy nauczyciele stosują się do informacji z kart przedmiotów. Studenci potwierdzili, że mają możliwość wglądu do swoich ocenionych prac.

7.3)

Studenci Zarządzania w Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu mogą korzystać z programu Erasmus+. Uczelnia posiada podpisane umowy o współpracy w ramach tego programu dla studentów ocenianego kierunku z 11 Uczelniami zagranicznymi. Ostatni wyjazd studenta Zarządzania w ramach tego programu miał miejsce w roku 2012/2013. Ponadto w ramach ocenianego kierunku, studenci mogą uczestniczyć w programie Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego polegającym na współpracy z dwiema norweskimi Uczelniami. Studenci mogą odbywać na nich część studiów. Dotychczas z programu skorzystało 2 studentów *Zarządzania* w roku akademickim 2010/2011. Studenci są informowani o możliwościach wyjazdu podczas pierwszego spotkania organizacyjnego, ogłoszenia o terminach składania dokumentów pojawiają się na tablicach i w Wirtualnym Dziekanacie podczas semestru. Dodatkowo studenci są zachęceni do brania udziału w wyjazdach przez prowadzących podczas zajęć. Uczelnia ma przygotowaną ofertę dla studentów przyjeżdżających w ramach wymiany. W roku akademickim 2013/2014 na oceniany kierunek przyjechało czterech studentów z zagranicy. Uczelnia uruchomiła dla nich 9 kursów prowadzonych w języku angielskim. Dodatkowo mieli możliwość nauki języka polskiego. Uczelnia nie uczestniczy w krajowych programach wymiany. Studenci nie wyrazili zainteresowania takimi programami.

Studenci są zadowoleni z oferty Uczelni. Podkreślali, że nie korzystają z możliwości wymiany, ponieważ większość z nich pracuje zawodowo i nie może otrzymać urlopu na czas wyjazdu. Rektor Uczelni zaoferowała studentom możliwość wysyłania listów intencyjnych do pracodawców w celu uzyskania bezpłatnego urlopu.

Popularyzacja wiedzy na temat systemu ECTS odbywa się podczas prezentacji zachęcających do udziału w międzynarodowych programach wymiany.

Studenci podczas spotkania z Zespołem oceniającym potwierdzili, iż skala wymiany studentów nie pozwala na określenie jakiegokolwiek wpływu tej wymiany na osiąganie zakładanych efektów kształcenia.

7.4

Studenci ocenianego kierunku mają dostęp do czytelni i biblioteki. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym zwrócono uwagę na zbyt rzadkie otwieranie czytelni. Ponieważ Uczelnia prowadzi wyłącznie studia w trybie niestacjonarnym, czytelnia i biblioteka są otwarte w weekendy w czasie zjazdów i dwa dni w ciągu tygodnia. Studenci mogą także

korzystać z innych bibliotek i czytelni na terenie miasta. Studenci mogą korzystać z konsultacji prowadzonych przez nauczycieli akademickich. Terminy i wymiar godzinowy konsultacji jest dostosowany do potrzeb studentów. Dodatkowo podczas spotkania podkreślili bardzo dobry kontakt z nauczycielami. Większość z prowadzących zajęcia podaje swoje numery telefoniczne, pod którymi można się z nimi kontaktować. Standardem jest również kontakt mailowy. Studenci otrzymują od prowadzących materiały prezentowane na zajęciach w formie elektronicznej. Studenci potwierdzili, że dobrze prowadzone notatki z zajęć i materiały przekazane przez prowadzącego wystarczają do zaliczenia przedmiotu. Uczelnia nie stosuje metod kształcenia na odległość.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wyrazili bardzo pozytywne opinie o pracownikach administracji obsługujących dziekanat. Dziekanat otwarty jest w czasie zjazdów, możliwy jest także kontakt w innych terminach.

Przy pomocy platformy Wirtualny Dziekanat, studenci mają dostęp do swoich planów zjazdów, programów studiów. Przy użyciu Wirtualnego Dziekanatu otrzymują informacje o dodatkowych szkoleniach czy też zmianach w planach zjazdów. Studenci bardzo dobrze ocenili funkcjonowanie tej platformy. Potwierdzili, że komunikacja z Uczelnią przy użyciu Wirtualnego Dziekanatu przebiega sprawnie.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci przyznali, że nie korzystają z sylabusów. Są one dostępne w bibliotece i u prowadzących, jednak żadna z osób obecnych na spotkaniu nigdy nie prosiła o taki dostęp. Nauczyciele prezentują fragmenty kart przedmiotów na pierwszych zajęciach w semestrze. Sylabusy zawierają wszystkie niezbędne informacje o przedmiocie. W kartach oprócz podstawowych informacji takich jak liczba godzin poświęconych na przedmiot i liczba punktów ECTS, znajdują się również informacje o celach i efektach kształcenia. Treści kształcenia są zazwyczaj podzielone na poszczególne zajęcia. Sylabusy zawierają również informacje o formach prowadzenia zajęć. Na szczególną uwagę zasługuje tabela z kryteriami oceny w odniesieniu do poszczególnych efektów kształcenia. Opisy zawarte w tej tabeli w sposób prosty i przejrzysty informują odbiorcę o tym, na jakim poziomie powinien opanować efekty kształcenia by otrzymać konkretną ocenę.

Studenci wysoko ocenili możliwość otrzymania stypendium rektora dla najlepszych studentów. Jest to ich zdaniem bardzo dobra metoda do motywowania ich do uzyskiwania lepszych efektów kształcenia. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie wskazali dodatkowych mechanizmów, które pomagają motywować ich do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia.

Samorząd studencki korzysta z uprawnienia z art. 175 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 27 lipca 2005 roku. Wystąpił do Dziekana o powołanie komisji stypendialnych. W Uczelni działają komisja stypendialna i odwoławcza komisja stypendialna. Zgodnie z art. 177 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, studenci stanowią większość w składach tych komisji. Przewodniczącymi komisji są pracownicy. Zarówno podczas spotkania ze studentami, jak i podczas spotkania z Samorządem podkreślono dużą wagę przywiązywaną do pracy tych komisji. Studenci w komisjach posiadają pełną wiedzę o rozpatrywanych wnioskach i przeznaczeniu Funduszu Pomocy Materialnej. Studenci mają możliwość ubiegania się o wszystkie świadczenia przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Świadczenia przelewane są na konta studentów bez opóźnień. Podczas spotkania podkreślili, że są bardzo dobrze poinformowani o możliwościach ubiegania się o świadczenia. Informacje znajdują się w gablotach na korytarzu, studenci przekazują również informacje między sobą. Stypendium dla najlepszych studentów jest przyznawane maksymalnej, dozwolonej przez art. 174 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 27 lipca 2005 roku, liczbie osób.

W Uczelni aktywnie działa Samorząd Studencki, który organizuje dla studentów liczne tematyczne imprezy integracyjne. Samorząd był zaangażowany w organizację Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Studenci ocenianego kierunku uczestniczą w rozgrywkach sportowych odbywających się pod opieką Akademickiego Związku

Sportowego. AZS Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu może pochwalić się licznymi sukcesami sportowymi osiąganymi w rywalizacji z innymi szkołami niepublicznymi regionu. AZS we współpracy z Samorządem organizuje obóz wakacyjny dla studentów Uczelni. Na ocenianym kierunku nie działa żadne Koło Naukowe, jednak studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wyrazili opinię, w której stwierdzili brak potrzeby tworzenia koła naukowego.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wskazali, że są zadowoleni z funkcjonowania systemu opieki naukowej i materialnej. W ich ocenie poziom oferowanych form opieki jest bardzo wysoki. Wiedzą oni, do kogo powinni kierować odpowiednie skargi i wnioski. Studenci swoje uwagi zgłaszają najczęściej bezpośrednio prowadzącym. Dziekan jest dostępny dla studentów poza zajęciami. Studenci dobrze ocenili obowiązujące formy zgłaszania skarg i wniosków.

W spotkaniu z Zespołem Oceniającym udział wzięło około sześćdziesięciu studentów ocenianego kierunku. Reprezentowali oni wszystkie lata studiów. Studenci jako mocną stronę procesu kształcenia wskazali atmosferę panującą w Uczelni, dostępność pracowników i dobre opinie o Uczelni. Jako słabszą stronę procesu kształcenia, studenci wskazali brak uzgadniania harmonogramu zjazdów ze studentami (zjazdy odbywają się np. w czasie świąt). Studenci trzeciego roku podczas spotkania z Zespołem Oceniającym poinformowali, że zgłaszali uwagi do programu kształcenia. Zostali jednak poinformowani, że zgłaszane przez nich uwagi nie zmieniają ich programu kształcenia stąd zrezygnowali z forsowania swoich pomysłów. Zespół oceniający uważa iż należy podjąć ze studentami dialog w tym zakresie .

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Zasady rekrutacji umożliwiają nabór kandydatów na kierunek *zarządzanie* na podstawie świadectwa dojrzałości. Zasady nie zawierają żadnych regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Wielkość rekrutacji odpowiada potencjałowi dydaktycznemu jednostki. Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów.

7.2) Kryteria oceny różnią się ze względu na formę prowadzenia przedmiotu. Studenci czują się oceniani sprawiedliwie. Przedstawiane kryteria są dla nich przejrzyste i zrozumiałe. System oceny jest zorientowany na proces uczenia się.

7.3) Uczelnia stwarza studentom możliwość brania udziału w wymianach międzynarodowych w ramach programu Erasmus+ i Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego. Uczelnia nie uczestniczy w krajowych programach wymiany. Uczelnia odpowiednio popularyzuje informacje dotyczące możliwości wyjazdów. Strona internetowa jest pod tym względem prowadzona bardzo dobrze.

7.4) W Uczelni bardzo dobrze działa system pomocy materialnej. Pomoc naukowa i dydaktyczna jest dla studentów wystarczająca. Studenci mają możliwość rozwoju swoich zainteresowań w Akademickim Związku Sportowym. Uczelnia zapewnia studentom odpowiednie wsparcie adekwatne do ich potrzeb.

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

Podstawy prawne funkcjonowania i zasady organizacyjne Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (SZJK) Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu określono w Uchwale nr 16A/2012 Senatu WSHiU z dnia 18 września 2012 roku w sprawie „Systemu zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu”. Powyższy dokument określa ramy uwarunkowań i działań jednostek organizacyjnych Uczelni i jej pracowników w procesie zapewniania jakości kształcenia oraz uwzględnia wszystkie zagadnienia związane z procesem analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia.

Załącznikiem do tej uchwały jest „System zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu”.

Struktura aktualnie obowiązującego Systemu obejmuje 5 rozdziałów. Są to kolejno:

1. Założenia ogólne i wymogi prawne,
2. Istota i struktura Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Handlu i Usług,
3. System zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Społeczno– Ekonomicznym,
4. Procedura oceny elementów procesu dydaktycznego i jej dokumentacja,
5. Narzędzia Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu.

Immanentnym składnikiem Systemu są załączniki, sprowadzające się do 33 elementów, na które składają się raporty, ankiety, protokoły, zestawienia i arkusze dotyczących narzędzi SZJK.

Analiza struktury SZJK WSHiU wskazuje, że zawiera on jednocześnie opis Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (USZJK) oraz Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK). Jest to o tyle zaskakujące, że Szkoła jest Uczelnią jednowydziałową i tworzenie dwóch rozwiązań dotyczących SZJK odrębnie dla Uczelni i Wydziału nie wydaje się celowe. Przypominamy, że oceniana wcześniej strategia WSHiU dotyczyła zarówno całej Szkoły, jak i jej Wydziału. Tym większe zaskoczenie budzi porównanie budowy USZJK i WSZJK.

Analizując istotę i strukturę USZJK możemy stwierdzić, że System jest tu opisany poprzez omówienie wszystkich jego czterech aspektów. Za najbardziej rozbudowane i najpełniej określone uznamy aspekt strukturalny i instrumentalny. Aspekt strukturalny tworzą organy kolegialne, jednostki organizacyjne i stanowiska, które powołano dla realizacji celów Systemu i dla których określono zadania, a aspekt instrumentalny uszczegółowiono wskazując narzędzia zapewnienia jakości kształcenia. Oba aspekty zostały omówione w sposób zadowalający.

Zupełnie inną opinię możemy wyrazić w przypadku oceny aspektu funkcjonalnego (opisuje cele Systemu) oraz aspektu czynnościowego (procedury realizujące poszczególne cele). Ocena celów przypisanych SZJK upoważnia do stwierdzenia, że nie ujmuje on istotnych celów wynikających z przywołanych w rozdziale 1 Systemu - „Założeń ogólnych i wymogów prawnych” - Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym oraz Rozporządzenia MNiSW w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Identyfikuje się tu, bowiem brak takich celów jak: doskonalenie efektów kształcenia w programach kształcenia na studiach I stopnia (oraz studiach podyplomowych), analiza i ocena zasobów finansowych w kontekście doskonalenia jakości kształcenia czy ocena efektywności weryfikacji i oceny działań korygujących, naprawczych i doskonalących. Można, zatem stwierdzić, że USZJK nie realizuje szeregu celów, które narzucają mu wskazane wyżej akty normatywne.

Analiza aspektu czynnościowego sprowadza się do jednego celu: „tworzenie jednolitych procedur oceny, metod i warunków kształcenia oraz realizacji programów studiów”, i jego krótkiego ogólnego rozwinięcia, co bardzo spłyca ten aspekt USZJK.

Oceniają WSZJK w kontekście czterech wskazanych wyżej aspektów opisu systemu możemy stwierdzić, że opinia ta jest równie niesatysfakcjonująca. Wynika ona przede wszystkim z oceny celów Systemu.

Ocena aspektu funkcjonalnego wskazuje, że nie wypełnia on szeregu ważnych, a przypisanych mu formalnie celów. Te, które nie realizuje to np. doskonalenie stopnia realizacji efektów kształcenia na studiach I stopnia i studiach podyplomowych, monitorowanie losów absolwentów, doskonalenie kwalifikacji kadry dydaktycznej i naukowej poprzez ocenę ich dorobku naukowego, realizacji badań naukowych w kontekście oferty kształcenia, analizy, oceny i doskonalenia poziomu naukowego jednostki, analizy, oceny i doskonalenia zasobów osobowych, materialnych i finansowych oraz systemu informacyjnego czy ocenę efektywności weryfikacji i oceny działań korygujących, naprawczych i doskonalących.

WSZJK ma w pełni określony aspekt strukturalny, w którym organom kolegialnych, stanowiskom jednoosobowym i komisjom podejmującym działania na rzecz budowy kultury jakości kształcenia wskazano podstawowe zadania. Podobną opinię można wyrazić oceniając aspekt strukturalny.

Aspekt czynnościowy sprowadzony został do wskazania procedury działania na poziomie Wydziału poprzez ustalenie działań jednostek organizacyjnych i stanowisk wypełniających funkcje w zakresie zapewniania jakości kształcenia, które rozpoczynają się i kończą na osobie Dziekana Wydziału. Należy dodać, że rozwinięciem tego aspektu jest rozdział 4, który obejmuje procedury oceny elementów procesu dydaktycznego i jej dokumentację. Aspekt czynnościowy WSZJK składa się, zatem z następujących procedur odpowiadających elementom procesu dydaktycznego:

- ocena efektów kształcenia,
- ocena jakości zajęć dydaktycznych i warunków ich prowadzenia,
- ocena wymiany międzynarodowej studentów,
- ocena studenckich praktyk zawodowych,
- ocena jakości prac dyplomowych licencjackich/magisterskich,
- ocena badań naukowych,
- ocena nauczycieli akademickich,
- ocena procesu kształcenia,
- ocena jakości realizacji studiów podyplomowych,
- ocena jakości i dostępności informacji o ofercie dydaktycznej,
- monitorowanie karier zawodowych absolwentów,
- ocena pracy administracyjnej dziekanatu.

Analizując ten aspekt WSZJK należy stwierdzić, że obejmuje on procedury dotyczące elementów procesu dydaktycznego uzupełnione dokumentacją, zawartą w załączniku do SZJK WSHiU.

Oceniając SZJK w Uczelni należy również zauważyć, że poza jedną Uchwałą Senatu WSHiU władze Wydziału nie przedstawiły innych dokumentów konstytuujących ten System. Upoważnia to do stwierdzenia, że wszystkie jednostki organizacyjnej i stanowiska, zwłaszcza te, które podejmują działalność wyłącznie ukierunkowaną na doskonalenie jakości kształcenia, jak np. Pełnomocnik Rektora ds. jakości kształcenia, Uczelniany Zespół ds. jakości kształcenia, Koordynator dziekana ds. jakości kształcenia, czy Wydziałowy Zespół ds. jakości kształcenia, funkcjonują bez odpowiedniego umocowania formalnego.

Analiza porównawcza USZJK i WSZJK, sprowadzona do oceny wskazanych wyżej aspektów SZJK dowodzi, że między tymi systemami nie zachodzi pełna spójność.

Analizując przedłożone podczas wizytacji dokumenty dotyczące oceny efektów kształcenia (np. pism Dziekana Wydziału dotyczących wprowadzenia na Wydziale założeń dotyczących KRK, informacji o spotkaniach Dziekana z nauczycielami akademickimi poświęconych dyskusji o efektach kształcenia i zasad konstruowania sylabusów uwzględniających efekty kształcenia czy pism Dziekana do Rektora Uczelni o stanie prac w

zakresie analizy i oceny efektów kształcenia dotyczących programu studiów) można stwierdzić, że potwierdzają one aktywność podmiotów funkcjonujących w Uczelni na rzecz doskonalenia jakości kształcenia. Trzeba jednak zauważyć, że prowadziły one realizowane, z różną jednak systematycznością i kompleksowością, działania wynikające z przypisanych im zadań. Przedłożona do wglądu dokumentacja z posiedzeń Senatu Uczelni wskazuje, że na posiedzeniach Senatu była omawiana problematyka związana z systemem jakości kształcenia.

Reasumując można stwierdzić, że Wydział Społeczno- Ekonomiczny Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu nie określił w pełni zadowalający sposób strukturę SZJK. Jego wewnętrzna budowa nie daje przekonujących podstaw do stwierdzenia, że stworzony System stanowi podstawę oceny programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości efektów kształcenia. Wydział prowadził przedsięwzięcia dotyczące oceny efektów kształcenia. Nie miały jednak one charakteru systematycznego i kompleksowego. Mając na uwadze powyższe struktura wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia wymaga uporządkowania i jego doskonalenia.

W stosunku do zaleceń PKA z ostatniej wizytacji trzeba podkreślić że opracowane zostały brakujące procedury wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Oceniając skuteczność systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na Wydziale Społeczno – Ekonomicznym, należy stwierdzić, że identyfikuje się szereg działań w tym zakresie, które podejmowane są przez władze Wydziału oraz wydziałowe podmioty funkcjonujące na rzecz doskonalenia jakości kształcenia.

Trzeba ponadto odnotować i podkreślić duży wysiłek władz dziekańskich, a zwłaszcza Dziekana Wydziału oraz Pełnomocnika Rektora ds. jakości kształcenia w rozwijaniu przedsięwzięć dotyczących budowy kultury jakości kształcenia na Wydziale. Istotnym wyzwaniem dla władz tej podstawowej jednostki organizacyjnej będzie, poprzez systematyczność i kompleksowość działań, uczynienie z dotąd podejmowanych przedsięwzięć systemowego instrumentu analizy i oceny jakości kształcenia.

W przedstawionych i omówionych powyżej celach USZJK znajduje się cel zdefiniowany jako: „upowszechnianie informacji o ofercie dydaktycznej, a także o formie realizacji efektów kształcenia oraz uzyskanych efektach, szczególnie w gronie studentów i kadry dydaktycznej”. Władze Uczelni zakładają ponadto, że efektem działania Systemu ma być „dostarczenie zainteresowanym wiarygodnych i kompletnych informacji na temat programów studiów, jakości kształcenia i kwalifikacji zdobywanych przez absolwentów”. W zadaniach większości jednostek organizacyjnych oraz stanowisk USZJK, utworzonych dla realizacji funkcji doskonalenia jakości kształcenia, znajdują się zadania związane z informowaniem o wynikach prowadzonych przedsięwzięć, która mają postać raportów czy sprawozdań.

Podobnie WSZJK formułuje jeden ze swoich celów jako „Popularyzację oferty dydaktycznej na poszczególnych kierunkach Wydziału”, a jedna z procedur dotycząca procesu dydaktycznego to „ocena jakości i dostępności informacji o ofercie dydaktycznej”.

Z informacji udostępnionych przez Uczelnię wynika, że ocenia ona jakość oraz dostępność informacji o swej ofercie kształcenia, która adresowana jest do studentów oraz kandydatów na studia, w oparciu o analizę informatora Uczelni, funkcjonowania strony internetowej, dziekanatu oraz Biura Karier.

Na dokumentację oceny jakości i dostępności informacji o ofercie dydaktycznej Uczelni składają się:

1. Raport o realizacji promocji Uczelni przygotowywany przez wyznaczoną osobą po zakończeniu naboru na nowy rok akademicki. Wzór takiego raportu określa załącznik 30.,
2. Informacja o ocenie merytorycznej i formalnej zawartości informacyjnej dotyczącej kształcenia, w szczególności udostępnianych na stronie Uczelni oraz w informatorze dla kandydatów na studia wynikająca z opinii kandydatów,

3. Informacja o systemie komunikacji Uczelni z otoczeniem w zakresie jakości kształcenia, w szczególności z potencjalnymi kandydatami na studia oraz interesariuszami zewnętrznymi,
4. Informacja o przyznanych Uczelni certyfikatach jakości kształcenia, możliwości korzystania z programu Erasmus oraz tworzonych przez Uczelnię warunków do działalności naukowej, kulturalnej i sportowej,
5. Informacja o formach promocji kierunków studiów (dni otwarte, targi edukacyjne, konkursy, konferencje naukowe, wykłady otwarte, seminaria, spotkania dyskusyjne itp.),
6. Informacja a analizy i oceny ankiet studentów oraz raportów nauczycieli akademickich.

Ocenę w oparciu o tak przygotowaną dokumentację przeprowadza Kanclerz Uczelni, współdziałając merytorycznie w tym zakresie z Dziekanem Wydziału, a w zakresie obsługi informatycznej, z wyznaczonymi osobami.

Słabą stroną tego rozwiązania jest jego ukierunkowanie przede wszystkim na doskonalenie oferty kształcenia. Władze Wydziału zakładają, że USZJK ma dostarczyć wszystkim zainteresowanym, a więc zarówno interesariuszom zewnętrznym jak i interesariuszom wewnętrznym, wiarygodnych i kompletnych informacji na temat programów studiów, jakości kształcenia i kwalifikacji zdobywanych przez absolwentów.

Formalna i realna ocena systemu upowszechniania informacji wypada pozytywnie. Pewnym problemem, jak w większości szkół wyższych jest skala wprowadzanych zmian, które są skutkiem funkcjonującego systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia. Z analizy przedłożonych do wglądu Zespołowi Oceniającemu informacji wynika, że zakres wprowadzania takich korekt w tym systemie jest identyfikowany. Reasumując powyższe ustalenie można stwierdzić, że na Wydziale Społeczno – Ekonomicznym WSHiU w Poznaniu funkcjonuje system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian. Dalsze przedsięwzięcia w tym obszarze powinny być skupione na większej skuteczności wprowadzania zmian doskonalących.

8.2).

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest satysfakcjonujący. Biorą oni czynny udział w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości w Uczelni.

Istotne problemy jakości kształcenia były konsultowane z interesariuszami wewnętrznymi (studentami i pracownikami Wydziału).

Udział studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów odbywa się poprzez udział ich przedstawicieli w pracach Rady Wydziału, Senatu, a także w Uczelnianym i wydziałowym zespołach ds. jakości kształcenia.

Przewodniczący Samorządu Studenckiego jako członek WSZJK jest przedstawicielem studentów w kontaktach z władzami Uczelni w zakresie funkcjonowania w Uczelni i realizacji programu kształcenia. W zakresie jakości kształcenia jest uprawniony do:

- przedstawiania opinii studentów w zakresie jakości kształcenia władzom, w tym efektów kształcenia, jakości realizowanych zajęć, zabezpieczenia materiałowego i systemu weryfikacji a także wyrażania jej w trakcie posiedzenia Senatu Uczelni
- ustalania z władzami Uczelni formy oceny, jak również doskonalenia procesu realizacji programów studiów, procesu ankietyzacji zajęć dydaktycznych, funkcjonowania dziekanatu, biblioteki itp.
- udziału w opracowywaniu procedury gromadzenia informacji wśród studentów wszystkich kierunków studiów na temat tworzenia nowych specjalności studiów, zgodnie z oczekiwaniami pracodawców i lokalnego rynku pracy.

Przewodniczący samorządu studenckiego w ramach swoich obowiązków w zakresie jakości kształcenia sporządza standardowe dokumenty obrazujące jego pracę statutową. W razie potrzeby może opracować i złożyć do Rektora Uczelni dodatkową informację lub raport z rozpatrywanego zakresu. Przewodniczący Samorządu Studenckiego jest także członkiem Uczelnianego zespołu ds. Jakości Kształcenia.

Przewodniczący Samorządu Studenckiego Wydziału, jako członek WSZJK realizuje podobny, jak to przedstawiony wyżej, zakres zadań, ale dotyczący Wydziału. Przedstawiciel samorządu Studenckiego jest również członkiem Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Przedstawiciele studentów uczestniczą w pracach organów kolegialnych Uczelni. Są obecni w Uczelnianym Zespole ds. Jakości Kształcenia, a także w Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. Obsługą administracyjną tych gremiów zajmuje się Biuro Karier. Angażowanie studentów w pracę takich gremiów to dobra praktyka. Studenci na ostatnich zajęciach w semestrze wypełniają papierowe ankiety dotyczące przedmiotu. Podczas spotkania z dziekanem zostało potwierdzone, że ankiety wypełniane są na części przedmiotów wskazanej przez dziekana w danym roku akademickim. Studenci podczas spotkania powiedzieli, że ankiety przeprowadza się na około 40% przedmiotów w danym roku akademickim. Kwestionariusz anonimowej ankiety zawiera tabelę w której student ocenia stopień uzyskania zakładanych efektów kształcenia. Kwestionariusz zawiera także miejsce na propozycje studenta dotyczące zmian w efektach kształcenia, treściach i formach realizacji przedmiotu.

System Zapewnienia Jakości Kształcenia zawiera także ankietę oceniającą pracę administracyjną dziekanatu, ankietę oceniającą jakość i przebieg zajęć oraz ankietę oceniającą prowadzącego zajęcia.

Kwestionariusze ankiet zawierają dobrze sformułowane pytania. Zarówno odpowiedzi na pytania oceniane w zamkniętej skali jak i odpowiedzi na pytania otwarte mogą stanowić dobry materiał do dalszych opracowań. Studenci podczas spotkania nie wskazali żadnych efektów funkcjonowania systemu w zakresie ankiet. Wypowiedzi studentów w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym potwierdziły, że nie istnieje żadne sprzężenie zwrotne wypełnianych ankiet. Studenci nie rozumieją celu przeprowadzanych badań. Rozmowa z dziekanem wskazała, iż z uwagi na małe rozmiary kształcenia, władze utrzymują bezpośrednie kontakty ze studentami i znają ich opinie. Zdaniem Zespołu oceniającego należy wprowadzić systematyczne działania pozwalające na wykorzystywanie opinii studentów w procesie doskonalenia jakości kształcenia.

Oceniając udział przedstawicieli studentów w procesie zapewnienia jakości kształcenia należy zauważyć, że nie ma on tylko formalnego charakteru. Przedstawiciele studenci aktywnie uczestniczą w obradach poszczególnych zespołów ds. jakości kształcenia, Rady Wydziału oraz Senatu. Przedstawiają propozycje dotyczące poszczególnych rozwiązań oraz zgłaszają swoje uwagi.

W procesie zapewnienia jakości kształcenia i działaniach podejmowanych przez Wydział dotyczących budowy kultury jakości uczestniczą także interesariusze zewnętrzni. To przede wszystkim przedstawiciele Wielkopolskiego Zrzeszenia Handlu i Usług w Poznaniu, Wielkopolskiego Klubu Kapitałowego czy Wielkopolskiego Związku Pracodawców Lewiatan, z którymi wymieniane są opinie dotyczące doskonalenia jakości kształcenia. Należy jednak dodać, że konsultacje takie odbywają się w formule organizowanych, mniej lub bardziej systematycznie, spotkań bezpośrednich. Zbyt często przyjmują postać konsultacji nieformalnych.

Praktyczny, choć skromny udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w organach i jednostkach organizacyjnych powołanych do zapewniania jakości kształcenia potwierdziła przedłożona Zespołowi Oceniającemu dokumentacja. Wynika z niej jednoznacznie, że udział interesariuszy w procesie zapewniania jakości kształcenia był

realizowany. Powinien jednak być dalej doskonalony, by już podejmowanym działaniom można było przypisać cechy kompleksowości i systematyczności.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność między-narodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+/-	+/-	+/-	+
umiejętności	+	+	+/-	+/-	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+/-	+/-	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - ocena: *w pełni*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Wydział Społeczno- Ekonomiczny Wyższej Szkoły Handlu i Usług w Poznaniu określił strukturę SZJK, która wymaga pełniejszego dostosowania do systemu na poziomie Uczelni. Uczelnia opracowała stosowne procedury wspomagające ocenę jakości kształcenia we wskazanych w systemie obszarach. System stanowi podstawę oceny programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości efektów kształcenia. Wydział wprowadził przedsięwzięcia dotyczące oceny efektów kształcenia. Na Wydziale Społeczni – Ekonomicznym WSHiU w Poznaniu funkcjonuje system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian.

8.2) Praktyczny, choć skromny jest udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w organach i jednostkach organizacyjnych powołanych do zapewniania jakości kształcenia. Ich udział powinien być jednak dalej doskonalony, by można było przypisać mu cechy kompleksowości i systematyczności.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1	Koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			

3	Program studiów		X			
4	Zasoby kadrowe		X			
5	Infrastruktura dydaktyczna			X		
6	Prowadzenie badań naukowych	Nie dotyczy				
7	System wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			

Kierunek zarządzanie ma szanse rozwoju z uwagi na misję Uczelni. Profil Uczelni akcentujący w swojej nazwie handel i usługi otwiera możliwości kształcenia poprzez odpowiednie specjalności kształcenia. Stąd też wysilek Uczelni powinien pójść w stronę, wyraźnej współpracy z sektorem handlu i usług w celu wypracowania interesującej oferty programowej. Kadra z uwagi na bogate zasoby naukowego ośrodka poznańskiego może być dostępna, a pozyskanie wybitnych przedstawicieli praktyki może podnieść jakość oferty kształcenia. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wymaga dalszego doskonalenia. Władze Uczelni powinny dokonać uporządkowania struktury organizacyjnej Uczelni.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Uczelnia zgodziła się z uwagami w nim wskazanymi i zadeklarowała wprowadzenie zmian, w tym m. in. dokonanie zmian w strukturze organizacyjnej Uczelni po niezbędnych zmianach, które muszą być dokonane w Statucie. Ponadto na stronie internetowej znajdują się niezbędne informacje dla studentów, w tym sylabusy oraz efekty kształcenia.